

DEFENSE

Cooperation

**Agreement Between the
UNITED STATES OF AMERICA
and LITHUANIA**

Signed at Vilnius January 17, 2017

with

Annex

NOTE BY THE DEPARTMENT OF STATE

Pursuant to Public Law 89—497, approved July 8, 1966
(80 Stat. 271; 1 U.S.C. 113)—

“ . . .the Treaties and Other International Acts Series issued under the authority of the Secretary of State shall be competent evidence . . . of the treaties, international agreements other than treaties, and proclamations by the President of such treaties and international agreements other than treaties, as the case may be, therein contained, in all the courts of law and equity and of maritime jurisdiction, and in all the tribunals and public offices of the United States, and of the several States, without any further proof or authentication thereof.”

LITHUANIA

Defense: Cooperation

*Agreement signed at Vilnius January 17, 2017;
Entered into force February 27, 2017.
With annex.*

**AGREEMENT ON DEFENSE COOPERATION
BETWEEN
THE GOVERNMENT OF
THE UNITED STATES OF AMERICA
AND
THE GOVERNMENT OF
THE REPUBLIC OF LITHUANIA**

CONTENTS

	Preamble
I.	Scope and Purpose
II.	Definitions
III.	Access to and Use of Agreed Facilities and Areas
IV.	Prepositioning of Defense Equipment, Supplies, and Materiel
V.	Property Ownership
VI.	Security
VII.	Entry and Exit
VIII.	Logistics Support
IX.	Motor Vehicles
X.	Licenses
XI.	Movement of Aircraft, Vessels, and Vehicles
XII.	Criminal Jurisdiction
XIII.	Custody and Access
XIV.	Discipline
XV.	Claims
XVI.	Official Tax Exemptions
XVII.	Personal Tax Exemptions
XVIII.	Official Importation and Exportation
XIX.	Personal Importation and Exportation
XX.	Customs Procedures
XXI.	Military Service Activities
XXII.	Military Post Offices
XXIII.	Currency and Exchange
XXIV.	Labor
XXV.	Contracting Procedures
XXVI.	Status of Contractors
XXVII.	Environmental Protection, Safety, and Health
XXVIII.	Utilities and Communications
XXIX.	Implementation and Disputes
XXX.	Entry Into Force, Amendment, and Duration
ANNEX A	Agreed Facilities and Areas

The Government of the United States of America (the “United States”) and the Government of the Republic of Lithuania (“Lithuania”), hereinafter referred to collectively as “the Parties” and individually as a “Party”;

Cognizant of the rights and obligations deriving from the North Atlantic Treaty;

Considering that U.S. forces, their dependents, and U.S. contractors may be present in the territory of the Republic of Lithuania and that the purpose of such presence of U.S. forces is to further the efforts of the Parties to promote peace and security in the areas of mutual interest and benefit, including to take part in common defense efforts;

Acknowledging that the presence of U.S. forces contributes to strengthening the security and stability of the Republic of Lithuania and the region;

Desiring to share in the responsibility of supporting those U.S. forces that may be present in the territory of the Republic of Lithuania;

Recognizing the Agreement between the Parties to the North Atlantic Treaty Regarding the Status of their Forces, done at London on June 19, 1951, and entered into force August 23, 1953 (the “NATO SOFA”), including its provision regarding separate arrangements supplementary to that Agreement;

Recognizing the Agreement between the Department of Defense of the United States of America and the Ministry of National Defence of the Republic of Lithuania Regarding Logistic Support, Supplies and Services, signed at Stuttgart and Vilnius May 22 and 31, 2006, and entered into force May 31, 2006 (the “LSA”);

Recognizing the Security Agreement between the Government of the United States of America and the Government of the Republic of Lithuania Concerning Security Measures for the Protection of Classified Military Information, signed at Vilnius November 21, 1995, and entered into force November 21, 1995 (the “Information Security Agreement”);

Recognizing the need to enhance their common security, to contribute to international peace and stability, and to deepen cooperation in the areas of defense and security; and

Desiring to conclude an agreement on the enhanced cooperation between the United States and Lithuania;

Have agreed as follows:

ARTICLE I
SCOPE AND PURPOSE

This Agreement sets forth the framework for enhanced partnership and defense and security cooperation between the United States and Lithuania and supplements the terms and conditions set forth in the NATO SOFA that govern the presence of U.S. forces and their dependents in the territory of the Republic of Lithuania and, in specific situations indicated herein, the presence and activities of U.S. contractors in the Republic of Lithuania.

ARTICLE II DEFINITIONS

For purposes of this Agreement, the following terms are hereunder defined:

1. "U.S. forces" means the entity comprising the force and the civilian component, and all property, equipment, and materiel (including vehicles, vessels, and aircraft operated by or for the United States) of the U.S. Armed Forces present in the territory of the Republic of Lithuania.
2. "Force" has the meaning set forth in Article I, paragraph 1(a) of the NATO SOFA.
3. Except as otherwise provided in Articles XII and XV of this Agreement, "civilian component" has the meaning set forth in Article I, paragraph 1(b), of the NATO SOFA, and also includes: a) employees of non-Lithuanian, non-commercial organizations who are nationals of or ordinarily resident in the United States and who are not ordinarily resident in Lithuania, and who, solely for the purpose of contributing to the welfare, morale, or education of the U.S. forces, are accompanying those forces in the territory of the Republic of Lithuania; and b) dependents employed by the U.S. forces, including for the purposes of the military service activities contemplated in Articles XXI and XXII of this Agreement, and by the non-commercial organizations referred to in this paragraph.
4. "U.S. contractors" means natural persons who are not citizens of nor ordinarily residents in the Republic of Lithuania, or legal entities, and their employees who are not citizens of nor ordinarily residents in the Republic of Lithuania, that are under contract or subcontract to the U.S. Department of Defense in connection with activities under this agreement.
5. "Dependent" has the meaning set forth in Article I, paragraph 1(c) of the NATO SOFA, and also includes a family member of a member of the force or the civilian component who (a) is financially, legally, or for reasons of health dependent upon and supported by such member; (b) shares the quarters occupied by such member; and (c) is present in the territory of the Republic of Lithuania with the consent of the authorities of the force.
6. "Agreed Facilities and Areas" means such facilities and areas listed in Annex A of this Agreement, including buildings and structures, in the territory of the Republic of Lithuania owned by Lithuania and used by U.S. forces, U.S. contractors, dependents, and others as mutually agreed, with the consent of Lithuania.
7. "Executive Agent" means the U.S. Department of Defense for the United States and the Lithuanian Ministry of National Defence for Lithuania, or their respective designees.
8. "Official U.S. Information" means information that is owned by, produced for or by, or is subject to the control of the United States Government.
9. "Official duty" means any duty, service, or act required, or authorized to be done by statute, regulation, or order of a military superior or of the member of the civilian component issued in his or her supervisory capacity. Official duty is not meant to include all acts done by an

individual during the period while on duty, but is meant to apply only to acts that are required or authorized to be done as a function of that duty or service that the individual is performing.

ARTICLE III
ACCESS TO AND USE OF AGREED FACILITIES AND AREAS

1. U.S. forces, U.S. contractors, dependents, and others as mutually agreed, shall use the Agreed Facilities and Areas in accordance with this Agreement and with full respect for the sovereignty and laws of the Republic of Lithuania. U.S. forces, U.S. contractors, dependents, and others as mutually agreed are granted operational control of Agreed Facilities and Areas for visits; training; exercises; maneuvers; transit; support and related activities; refueling of aircraft; bunkering of vessels; landing and recovery of aircraft; temporary maintenance of vehicles, vessels, and aircraft; accommodation of personnel; communications; staging and deploying of forces and materiel; pre-positioning of equipment, supplies, and materiel; security assistance and cooperation activities; joint and combined training activities; humanitarian and disaster relief activities; contingency operations; construction in support of mutually agreed activities; and such other purposes as the Parties or their Executive Agents may agree, including those undertaken in the framework of the North Atlantic Treaty. Such Agreed Facilities and Areas provided by Lithuania may be designated as either for exclusive use by U.S. forces or for joint use by U.S. forces and Lithuanian Armed Forces.

2. In furtherance of such activities and purposes, Lithuania authorizes U.S. forces to control entry to Agreed Facilities and Areas that have been provided for exclusive use by U.S. forces, and to coordinate entry with Lithuanian authorities at Agreed Facilities and Areas jointly used by U.S. forces and Lithuanian Armed Forces, for purposes of safety and security.

3. When requested, the Lithuanian Executive Agent shall facilitate temporary access by U.S. forces and U.S. contractors to public land and facilities (including roads, railroads, ports, and airfields) that are not a part of an Agreed Facility and Area, including those owned or controlled by Lithuania or by municipalities, and to private land and facilities (including roads, ports, and airfields) for use in support of U.S. forces.

4. In making Agreed Facilities and Areas available, and in the use of such facilities and areas, the Parties shall give due regard to operational and security concerns.

5. Lithuania shall furnish, without rental or similar costs to U.S. forces, all Agreed Facilities and Areas, including those jointly used by U.S. forces and Lithuanian Armed Forces.

6. U.S. forces and U.S. contractors may undertake construction activities on, and make alterations and improvements to, Agreed Facilities and Areas in furtherance of the activities and purposes set forth in Article III, paragraph 1 of this Agreement. U.S. forces shall consult, according to mutually agreed procedures, with the competent authorities of Lithuania on issues regarding such construction, alterations, and improvements based on the Parties' shared intent that the technical requirements and construction standards of any such projects undertaken by or on behalf of U.S. forces should be consistent with the requirements and standards of both Parties. U.S. forces may carry out such construction, alterations, and improvements with members of the force.

7. U.S. forces shall be responsible for the construction and development costs for Agreed Facilities and Areas provided for the exclusive use of U.S. forces, and for the operations and maintenance costs thereof, unless otherwise agreed.

8. The Parties shall be responsible on the basis of proportionate use for the operations and maintenance costs of Agreed Facilities and Areas provided for joint use, or otherwise used jointly by U.S. forces and Lithuanian Armed Forces, unless otherwise agreed by their Executive Agents.

9. Funding of construction projects undertaken by U.S. forces shall be in accordance with U.S. laws and regulations pertaining to the expenditure of funds.

10. The Executive Agent for Lithuania shall facilitate the efforts of U.S. forces in these undertakings by obtaining the necessary Lithuanian authorizations and permits and completing any other internal Lithuanian requirements for such construction, alterations, and improvements, performed by or on behalf of U.S. forces. On request, the U.S. forces or U.S. contractors shall expeditiously provide information required to obtain these authorizations and permits.

11. The Parties shall cooperate on planning regarding the use and development around and adjacent to Agreed Facilities and Areas to ensure the implementation of this Agreement over the long term.

**ARTICLE IV
PREPOSITIONING OF DEFENSE EQUIPMENT,
SUPPLIES, AND MATERIEL**

1. U.S. forces may transport, preposition, and store defense equipment, supplies, and materiel (“prepositioned materiel”) at Agreed Facilities and Areas, and at other locations as mutually agreed. U.S. forces shall notify, in advance, Lithuanian Armed Forces regarding the types, quantities, and delivery schedules of such prepositioned materiel that U.S. forces intend to transport or preposition in the territory of the Republic of Lithuania, as well as regarding the U.S. contractors who will make such deliveries.

2. The prepositioned materiel of U.S. forces and the facilities designated for storage of such prepositioned materiel shall be for the exclusive use of U.S. forces. U.S. forces shall have exclusive control over the access to, use of, and disposition of such prepositioned materiel and shall have the unencumbered right to remove such prepositioned materiel at any time from the territory of the Republic of Lithuania.

3. U.S. forces and U.S. contractors shall have unimpeded access to and use of storage facilities for all matters related to the prepositioning and storage of prepositioned materiel, including delivery, management, inspection, use, maintenance, and removal of such prepositioned materiel, regardless of whether these storage facilities are Agreed Facilities and Areas. Aircraft, vehicles, and vessels operated by or for U.S. forces shall have access to aerial ports and seaports of the Republic of Lithuania and other locations, as agreed, for the delivery to, storage and maintenance in, and removal from the territory of the Republic of Lithuania of U.S. forces’ prepositioned materiel.

ARTICLE V
PROPERTY OWNERSHIP

1. All buildings, non-relocatable structures, and assemblies affixed to the land in Agreed Facilities and Areas, including those altered or improved by U.S. forces, remain the property of Lithuania. All such buildings, structures, and assemblies constructed by the U.S. forces become the property of Lithuania, once constructed, but shall be used by U.S. forces until no longer needed by U.S. forces.
2. U.S. forces shall return as the sole and unencumbered property of Lithuania any Agreed Facility or Area, or any portion thereof, including buildings, non-relocatable structures, and assemblies constructed by U.S. forces once no longer used by U.S. forces, provided that the United States shall incur no expense to do so. The Parties or their Executive Agents shall consult regarding the terms of return of any Agreed Facility or Area, including compensation for the residual value of improvements or construction made by the United States.
3. The U.S. forces and U.S. contractors shall retain title to all equipment, materiel, supplies, relocatable structures, and other movable property they have imported into or acquired within the territory of the Republic of Lithuania in connection with this Agreement until such time as they surrender title.
4. The Parties or their designees may consult regarding the possible transfer or purchase of U.S. forces' equipment determined to be excess to the needs of the United States, as may be authorized by U.S. law and regulations.

ARTICLE VI SECURITY

1. Lithuania shall take such measures as are necessary to ensure the protection, safety, and security of U.S. forces, U.S. contractors, dependents, and prepositioned materiel, and the protection and security of official U.S. information. In furtherance of this responsibility, Lithuanian and U.S. military authorities shall cooperate closely to ensure that security and protection is provided.

2. Lithuania hereby authorizes U.S. forces to exercise all rights and authorities necessary for U.S. forces' use, operation, defense, or control of Agreed Facilities and Areas, including taking appropriate measures to maintain or restore order and to protect U.S. forces, U.S. contractors, and dependents. The United States intends to coordinate such measures and shall coordinate force protection plans with the appropriate authorities of Lithuania.

3. The Parties mutually agree that Lithuania retains primary responsibility for security outside of Agreed Facilities and Areas.

ARTICLE VII
ENTRY AND EXIT

1. Lithuania shall not require countersignature of movement orders under Article III, paragraph 2(b) of the NATO SOFA.
2. In accordance with the NATO SOFA, Lithuania shall not require passports or visas for entry into and departures from the Republic of Lithuania for members of the force holding the required personal identity card and a valid movement order. For entry into and departure from the territory of the Republic of Lithuania, it shall be sufficient for members of the civilian component, dependents, and U.S. contractors to be in possession of a valid U.S. Department of Defense identification card, movement order, or certificate issued by the competent authority of the United States indicating their status as members of the civilian component, dependents, or U.S. contractors, and a valid passport. The competent authorities of Lithuania shall make any annotations required by Lithuanian law in the passports of members of the civilian component, U.S. contractors, and dependents.
3. U.S. forces, U.S. contractors, and dependents shall be exempt from regulations governing the registration and control of aliens.
4. Should a member of the U.S. forces die or leave the territory of the Republic of Lithuania on transfer, the dependents of such member shall continue to be accorded the status of dependents under this Agreement for a period of 90 days after such death or transfer. In cases where dependent children are enrolled in education facilities in the territory of the Republic of Lithuania prior to the member's death or transfer, the dependents shall continue to be accorded the status of dependents for a period of not less than 30 calendar days after the end of the school year or termination of enrollment.

ARTICLE VIII
LOGISTICS SUPPORT

1. Lithuania shall use best efforts, considering its internal national requirements and available capabilities, to provide to U.S. forces, upon request, logistics support to conduct activities under this Agreement.
2. As appropriate, such logistics support shall be provided and reimbursement made in accordance with the LSA, or successor agreements, unless otherwise agreed.
3. For any logistic support not addressed by paragraph 2 of this Article, U.S. forces and U.S. contractors shall pay reasonable costs for logistics support requested and received. In this regard, Lithuania shall accord to the U.S. forces treatment no less favorable than is accorded to the Lithuanian Armed Forces, including charging the U.S. forces and U.S. contractors rates no less favorable than those paid by the Lithuanian Armed Forces for similar logistics support, less taxes, fees, or similar charges.

ARTICLE IX
MOTOR VEHICLES

1. Lithuanian authorities shall honor the registration and licensing by U.S. military and civilian authorities of motor vehicles and trailers of the U.S. forces, U.S. contractors, and dependents. Upon the request of U.S. military authorities, Lithuanian authorities shall issue without charge military license plates for U.S. forces' official, non-tactical vehicles in accordance with procedures established for the Lithuanian Armed Forces, and license plates that are indistinguishable from those issued to the Lithuanian population at large for private motor vehicles of the members of the U.S. forces, U.S. contractors and dependents. The requirements for the registration of motor vehicles set in the national laws and regulations of the Republic of Lithuania shall not apply.

2. U.S. military authorities shall take adequate safety measures with respect to motor vehicles and trailers registered and licensed by them or used by U.S. forces in the territory of the Republic of Lithuania.

ARTICLE X LICENSES

1. A license or other permit issued by U.S. authorities to a member of the U.S. forces or a U.S. contractor, empowering the holder to operate vehicles, vessels, or aircraft of the force shall be valid for such operation within the territory of the Republic of Lithuania.

2. Lithuanian authorities shall accept as valid, without a driving test or fee, driving licenses issued by the United States, its States, or political subdivisions for the operation of private motor vehicles by members of the U.S. forces and their dependents, and U.S. contractors, provided the holder of the driver's license is 18 years or older. International drivers' licenses shall not be required.

3. Lithuania shall not require members of the U.S. forces or U.S. contractors to obtain professional licenses issued by Lithuania in relation to the provision of services provided as part of their official or contractual duties to U.S. forces and their dependents, or U.S. contractors, as well as to other persons as mutually agreed.

ARTICLE XI
MOVEMENT OF AIRCRAFT, VESSELS, AND VEHICLES

1. Vehicles and vessels operated by or exclusively for U.S. forces may enter, exit, and move freely within the territory of the Republic of Lithuania with respect for the relevant rules of land and maritime safety and movement, including respect for private property and identified restricted areas. U.S. Government aircraft and civil aircraft that are at the time operating exclusively under contract to the U.S. Department of Defense are authorized to over-fly, conduct aerial refueling, land, and take off within the territory of the Republic of Lithuania, with respect for the relevant rules of air safety and navigation. U.S. Government aircraft, vessels, and vehicles shall be free from boarding and inspection without the consent of U.S. authorities.

2. The competent authorities of the Parties shall cooperate regarding procedures for U.S. transportation of arms, heavy equipment, and hazardous materials within the territory of the Republic of Lithuania.

3. U.S. Government aircraft and civil aircraft that are at the time operating exclusively under contract to the U.S. Department of Defense shall not be subject to payment of air navigation fees, dues, or other charges (such as overflight, en route, or terminal navigation fees), and such aircraft shall not be subject to payment of landing or parking fees at government-owned and operated airfields in the Republic of Lithuania. Vessels owned or operated by or exclusively for U.S. forces shall not be subject to payment of pilotage or port fees, lighterage charges, harbor dues, or similar charges at government-owned and operated ports in the Republic of Lithuania. U.S. forces and U.S. contractors operating on behalf of U.S. forces shall pay reasonable charges for services requested and received, at rates no less favorable than those paid by the Lithuanian Armed Forces less taxes and similar charges.

ARTICLE XII CRIMINAL JURISDICTION

1. Lithuania recognizes the particular importance of U.S. military authorities' disciplinary control over members of the U.S. forces and the effect that such control has on operational readiness. Therefore, at the request of the United States and in furtherance of its commitment to mutual defense, Lithuania hereby exercises its sovereign discretion to waive its primary right to exercise criminal jurisdiction as provided by NATO SOFA Article VII, paragraph 3(c). In specific cases of particular importance to the Republic of Lithuania, Lithuanian authorities may withdraw the waiver by providing a statement in writing to the competent U.S. military authorities at any time, but not later than 21 days after receipt of the notification described in paragraph 2 of this Article. Lithuanian authorities may also submit a statement prior to receipt of such notification.
2. Subject to any particular arrangements which may be made for minor offenses, U.S. forces shall notify the competent Lithuanian authorities of each case falling under the provisions of paragraph 1 of this Article.
3. Whenever a member of the force or civilian component, or a dependent, is prosecuted by Lithuanian authorities, jurisdiction shall be exercised by Lithuanian non-military courts of general jurisdiction.
4. Members of the force or civilian component, and dependents shall not be tried *in absentia* without their consent unless they have wrongfully avoided appearance before the court after properly receiving notice of the date of trial or they have improperly absented themselves from United States military authority.
5. For purposes of determining whether an alleged criminal offense has arisen out of any act or omission done in the performance of official duty by a member of the U.S. forces under NATO SOFA Article VII, paragraph 3(a)(ii), certification by the highest appropriate military authority of the United States in the Republic of Lithuania that such act or omission was done in the performance of official duty shall constitute a conclusive determination of the fact. In those cases where the judicial authorities of Lithuania believe the circumstances of the case require review of the official duty certification, the authorities of Lithuania and the United States shall consult immediately. The authorities of Lithuania retain the option of requesting confirmation from the next higher U.S. military echelon.
6. For purposes of this Article, the term "civilian component" shall exclude citizens of the Republic of Lithuania and persons ordinarily resident in the territory of the Republic of Lithuania.

**ARTICLE XIII
CUSTODY AND ACCESS**

1. Lithuanian authorities shall notify U.S. military authorities immediately when a member of the U.S. forces, or a dependent, is arrested or detained by Lithuanian authorities. U.S. military authorities shall have prompt access to any such individual whenever requested, and shall be permitted to be present during all proceedings, including interrogations of such member or dependent by Lithuanian authorities.

2. A member of the U.S. forces, or a dependent, under investigation or pending trial by Lithuanian authorities shall remain under the control of U.S. military authorities, if such military authorities so request, until the conclusion of all related judicial proceedings (including appellate proceedings). In such cases, a request shall be made only if U.S. military authorities certify that they are able to assure the appearance of the member of the U.S. forces, or dependent, before Lithuanian authorities in any proceedings that may require the presence of such person. In the event Lithuanian judicial proceedings are not completed within one year of their commencement, U.S. military authorities shall be relieved of any obligations under this paragraph. This period of time may be extended in exceptional circumstances as agreed to by U.S. military authorities and appropriate Lithuanian authorities.

3. Any period of time spent in restraint exercised by Lithuanian authorities or custody exercised by U.S. military authorities shall be credited against any sentence to confinement eventually adjudged in the same case.

4. Except as otherwise agreed by the Parties, confinement imposed by a Lithuanian court upon a member of the U.S. forces, or a dependent, shall be served in one or more Lithuanian penal institutions designated for such purposes by the Parties. Lithuanian authorities shall permit U.S. military authorities to visit such persons outside of regular visiting hours and to provide such persons with assistance, including for their health, welfare, and morale, such as clothing, food, bedding, medical and dental care, and religious counseling upon coordination with appropriate Lithuanian officials. Lithuanian authorities shall permit family members to visit such persons in accordance with regular visiting hours and as also may be agreed by special arrangement, and to provide such persons with assistance, including for their health, welfare, and morale, such as clothing, food, bedding, medical and dental care, and religious counseling upon coordination with appropriate Lithuanian officials.

ARTICLE XIV
DISCIPLINE

U.S. military authorities shall be responsible for the maintenance of discipline over U.S. forces and may establish military police units in the Agreed Facilities and Areas where U.S. forces are located. U.S. military authorities may also authorize the use of such units in communities near military facilities and areas where U.S. forces are located, in coordination with Lithuanian officials.

**ARTICLE XV
CLAIMS**

1. Members of the force and the civilian component shall not be subject to any proceedings for civil claims or administrative penalties arising out of acts or omissions attributable to such persons done in the performance of their official duties. Such claims may be presented to the appropriate Lithuanian authorities and processed according to the provisions contained in NATO SOFA, Article VIII.

2. For purposes of this Article, the term “civilian component” shall include all persons, regardless of their nationality or place of residence, who are U.S. Government employees acting in the performance of official duty as assigned by the U.S. forces, but shall not include U.S. contractors, other contractors and employees of contractors, or non-commercial organizations, regardless of their nationality or place of residence.

3. Members of the force and the civilian component shall not suffer default judgments or actions prejudicial to their interests when official duties or duly authorized absences temporarily prevent their attendance at non-criminal proceedings.

4. For purposes of determining whether potential civil liability has arisen out of any act or omission done in the performance of official duty by a member of the force or the civilian component, certification by the highest appropriate U.S. military authority in the Republic of Lithuania that such act or omission was done in the performance of official duty shall constitute a conclusive determination of the fact.

ARTICLE XVI
OFFICIAL TAX EXEMPTIONS

1. With respect to value added taxes (“VAT”), sales taxes, use taxes, excise taxes, or similar or successor taxes, an exemption shall apply to purchases by or for U.S. forces of materiel, supplies, services, equipment, and other property (a) acquired for the ultimate use by U.S. forces; (b) to be consumed in the performance of a contract with or on behalf of U.S. forces; or (c) to be incorporated into articles or facilities used by U.S. forces. U.S. forces shall provide to competent Lithuanian authorities a mutually agreed appropriate certification that such materiel, supplies, services, equipment, and other property are for U.S. forces.

2. The exemption shall be applied at the point of purchase, if the transaction is accompanied by the appropriate certification referred to in paragraph 1 above. In the case of goods subject to excise tax, the excise exemption shall be applied at the point of purchase only if the goods are acquired from a tax warehouse and the transaction is accompanied by the appropriate certification referenced above. In all other cases, the exemption shall be granted by reimbursement or as mutually agreed otherwise.

ARTICLE XVII
PERSONAL TAX EXEMPTIONS

1. Members of the U.S. forces and dependents shall not be liable to pay any tax, fee, license charge, or similar charges, including VAT, in the territory of the Republic of Lithuania on the ownership, possession, use, transfer between themselves, or transfer in connection with death of their tangible movable property imported into the Republic of Lithuania or acquired there for their own personal use. The exemption shall be applied in accordance with procedures mutually agreed. Members of the U.S. forces and dependents who possess or use sound and television broadcast receiving apparatus and Internet-capable devices in the territory of the Republic of Lithuania shall be exempt from taxes, fees, license charges, or similar charges related to such use or possession. Motor vehicles owned by members of the U.S. forces and dependents shall be exempt from Lithuanian road taxes, registration or license fees, and similar charges, but not from the payment of tolls for the use of roads, bridges, and tunnels paid by members of the general public.

2. With regard to taxation of income, provisions of the NATO SOFA and the Convention between the Government of the United States of America and the Government of the Republic of Lithuania for the Avoidance of Double Taxation and the Prevention of Fiscal Evasion with Respect to Taxes on Income done at Washington on January 15, 1998, shall apply according to their terms, as shall applicable domestic law in force in both States, unless this Agreement provides otherwise.

3. The exemption from taxes on income provided by NATO SOFA, Article X, shall also apply to income received by members of the U.S. forces, dependents, and U.S. contractors from employment with the organizations referred to in Article II, paragraph 3, and activities addressed in Articles XXI and XXII of this Agreement, and from sources outside the Republic of Lithuania.

4. Except as provided in Article XXIV of this Agreement the provisions of Lithuanian laws and regulations pertaining to the obligation of an employer or self-employed individual to withhold or prepay income taxes and social security contributions shall not be applicable to income exempt from taxation in the Republic of Lithuania.

5. Reimbursement upon exportation is not precluded under this Article.

ARTICLE XVIII
OFFICIAL IMPORTATION AND EXPORTATION

1. With reference to NATO SOFA, Article XI, materiel, supplies, equipment, and other property (a) imported by the U.S. forces, (b) which are for the ultimate use by or for the U.S. forces, including to support military service activities provided for in Articles XXI and XXII of this Agreement, (c) are to be used or consumed in the performance of a contract with or on behalf of the U.S. forces, or (d) are to be incorporated into articles or facilities used by the U.S. forces, shall be permitted entry into the Republic of Lithuania. Such entry shall be free from duties, import or registration fees, and other similar charges, including but not limited to use taxes, excise taxes, and VAT. The Parties shall cooperate as necessary to ensure that the quantities of materiel, supplies, equipment, and other property imported are reasonable. U.S. forces shall provide the Lithuanian authorities an appropriate certificate that such materiel, supplies, equipment, and other property qualify for the exemption under the terms of this paragraph. Deposit of the certificate (as provided for in NATO SOFA, Article XI, paragraph 4) shall be accepted by Lithuanian customs authorities instead of a customs declaration of the items. When materiel, supplies, equipment, and other property are imported by contractors under the terms of this paragraph, U.S. forces shall require the contractors to use the items exclusively for the execution of U.S. forces' contracts.
2. The materiel, supplies, equipment, and other property referred to in paragraph 1 of this Article shall be exempt from any tax or other charge that would otherwise be assessed upon such property after its importation or acquisition.
3. The exportation from the Republic of Lithuania of the materiel, supplies, equipment, and other property referred to in paragraph 1 of this Article shall be exempt from Lithuanian export duties.

ARTICLE XIX
PERSONAL IMPORTATION AND EXPORTATION

1. U.S. forces, dependents, and U.S. contractors may import their personal effects, furniture, one private motor vehicle per person 18 years or older, and other goods intended for their personal or domestic use or consumption free of customs duty and taxes during their assignment in the territory of the Republic of Lithuania. This privilege shall apply not only to goods that are the property of such persons but also to goods sent to them by way of gift or delivered to them in fulfillment of contracts concluded with persons not domiciled in the Republic of Lithuania in accordance with mutually agreed procedures. Such imports may not exceed reasonable amounts for personal use and must not indicate, by their nature or quantity, that the goods are being imported for commercial reasons.

2. The goods referred to in paragraph 1 of this Article and other goods acquired free of taxes and/or duties may not be sold or otherwise transferred to persons in the Republic of Lithuania who are not entitled to import such goods duty free, unless such transfer is approved by the appropriate Lithuanian authorities. Such approval shall not be required for gifts to charity. Payment of any taxes due as the result of transactions with persons not entitled to import such goods shall be the responsibility of the ultimate recipient of such goods. Members of the U.S. forces, dependents, and U.S. contractors may freely transfer property referred to in paragraph 1 of this Article between themselves, and such transfers shall be free of tax and/or duty. U.S. forces shall maintain records of these transfers of tax or duty free merchandise. Lithuanian authorities shall accept duly filed police reports as conclusive proof that duty and tax free goods of members of the U.S. forces, dependents, and U.S. contractors have been stolen, which shall relieve the individuals of any liability for payment of the tax or duty.

3. Members of the U.S. forces, dependents, and U.S. contractors may re-export (or export) free of export duties or charges, any goods imported (or acquired) by them into the Republic of Lithuania during their period of duty.

ARTICLE XX
CUSTOMS PROCEDURES

1. Lithuania shall take all appropriate measures to ensure the smooth and rapid clearance of imports and exports contemplated under this Agreement. Any customs inspection shall take place expeditiously.
2. Customs inspections under this Agreement shall be carried out in accordance with procedures mutually agreed between the appropriate Lithuanian authorities and U.S. forces. Any customs inspection by Lithuanian customs authorities of incoming or outgoing personal property of members of U.S. forces or dependents shall be conducted when the property is delivered to or picked up from the individual's residence or in accordance with mutually agreed procedures.
3. U.S. forces' classified information may be imported into and exported from the Republic of Lithuania without being subjected to a customs inspection. "Classified information" has the meaning set forth in Article 3 of, and shall be handled in accordance with the terms of, the Information Security Agreement, or successor agreements.
4. U.S. military authorities shall establish the necessary measures at facilities where U.S. forces are located to prevent abuses of the rights granted under the customs provisions of the NATO SOFA and this Agreement. U.S. military authorities and Lithuanian authorities shall cooperate in the investigation of any alleged customs violations.

ARTICLE XXI
MILITARY SERVICE ACTIVITIES

1. U.S. forces may establish military service exchanges, commissaries, other sales outlets, open messes, social and educational centers, and recreational service areas in the Republic of Lithuania at mutually agreed locations for use by members of the U.S. forces, dependents, and other authorized personnel as mutually agreed. U.S. military authorities may operate and maintain the foregoing military service activities directly or through contract with other organizations. No license, permit, inspection, or other regulatory control shall be required by Lithuania for these military service activities.
2. U.S. forces may enter into contracts with financial institutions to operate banking and other financial activities in the Republic of Lithuania for the exclusive use of U.S. forces, U.S. contractors, and dependents.
3. The activities and organizations referred to in this Article shall be accorded the same fiscal and customs exemptions granted to the U.S. forces. Such activities and organizations shall be maintained and operated in accordance with applicable U.S. regulations. Such activities and organizations shall not be required to collect or pay taxes or other fees for activities related to their operations.
4. U.S. forces shall adopt appropriate measures to prevent the sale of goods and property imported into or acquired in the territory of the Republic of Lithuania by the activities and organizations referred to in paragraphs 1 and 2 of this Article to persons who are not authorized to patronize such activities or organizations.

ARTICLE XXII
MILITARY POST OFFICES

1. The United States may establish, maintain, and operate military post offices for use by U.S. forces, dependents, and U.S. contractors.
2. Mail posted at such post offices may bear U.S. stamps.
3. U.S. forces' official mail shall be exempt from inspection, search, or seizure.

**ARTICLE XXIII
CURRENCY AND EXCHANGE**

1. U.S. forces shall have the right to import, export, and use U.S. currency or instruments expressed in the currency of the United States in any amount.

2. U.S. military authorities may distribute to or exchange for members of the U.S. forces, and dependents currency of, and instruments denominated in the currency valid in:
 - (a) the United States;
 - (b) the Republic of Lithuania;
 - (c) the Euro zone; and
 - (d) any other country, to the extent required for the purpose of authorized travel, including travel on leave.

3. Members of the U.S. forces and dependents may:
 - (a) Import and export U.S. currency and instruments denominated in currency of the U.S.;
and

 - (b) Export from the Republic of Lithuania any currency, and instruments denominated in any such currency, provided that such U.S. personnel or dependents have either imported such currency or instruments into the Republic of Lithuania, or received such currency or instruments from U.S. forces.

ARTICLE XXIV
LABOR

1. U.S. forces and organizations conducting those military service activities described in Articles XXI and XXII of this Agreement may recruit and employ dependents, as well as persons authorized to be employed in the territory of the Republic of Lithuania, and may administer those employees in accordance with this Article. Dependents shall not be required to possess a work permit.

2. Terms and conditions of employment shall be set by the U.S. forces and such organizations in accordance with applicable U.S. law and regulations, taking into consideration prevailing wages and the provisions of labor legislation of the Republic of Lithuania, including state social insurance contributions. Such terms and conditions shall be made available to prospective employees as part of the application for employment process. Wages and salaries, supplementary payments, and increases in such payments shall be in accordance with U.S. law and regulations. State social insurance contributions for local civilian employees shall be paid in accordance with mutually agreed procedures. Local civilian employees employed by U.S. forces shall not have the right to strike.

ARTICLE XXV
CONTRACTING PROCEDURES

1. U.S. forces may contract for any materiel, supplies, equipment, and services (including construction) to be furnished or undertaken in the Republic of Lithuania without restriction as to choice of contractor, supplier, or person who provides such materiel, supplies, equipment, or services. Such contracts shall be solicited, awarded, and administered in accordance with U.S. laws and regulations.

2. Lithuania shall accord to U.S. forces treatment in the matter of procurement of goods, services, and utilities no less favorable than is accorded to the Lithuanian Armed Forces.

ARTICLE XXVI
STATUS OF CONTRACTORS

U.S. contractors shall be exempt from Lithuanian laws and regulations with respect to the terms and conditions of their employment to perform work under contracts with U.S. forces, and with respect to the licensing and registration of businesses and corporations solely with regard to the provision of goods and services to U.S. forces in the Republic of Lithuania. Such contractors also shall be exempt from all corporate and excise taxes arising solely from the delivery to U.S. forces of goods or services, or from construction of facilities for U.S. forces. Such contractors also shall not be subject to any form of income or profits tax by Lithuania or its political subdivisions on that portion of its income or profits derived from a contract or subcontract with U.S. forces.

ARTICLE XXVII
ENVIRONMENTAL PROTECTION, SAFETY, AND HEALTH

1. The Parties intend to implement this Agreement in a manner consistent with the protection of the natural environment and human health and safety. The United States confirms its intent to respect relevant Lithuanian environmental, health, and safety laws in the execution of its policies. Lithuania confirms its policy to implement environmental, health, and safety laws, regulations, and standards with due regard for the health and safety of U.S. forces, dependents, and U.S. contractors. The competent authorities of the Parties intend to consult in matters relating to the environment, human health, and safety.

2. To assist in the environmentally sound management of hazardous wastes, Lithuania shall designate an entity as the competent authority for the purpose of required notifications under the Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and their Disposal done at Basel on March 22, 1989, and any implementing legislation. U.S. forces shall provide the information required for Lithuania to comply with its obligations.

ARTICLE XXVIII
UTILITIES AND COMMUNICATIONS

1. U.S. forces and U.S. contractors shall be allowed to use water, electricity, and other public utilities on terms and conditions, including rates or charges, no less favorable than those available to Lithuanian Armed Forces or the Government of the Republic of Lithuania in like circumstances, free from taxes or other government fees or charges. U.S. forces' costs shall be equal to their pro rata share of the use of such utilities.

2. The Parties recognize that it may be necessary for U.S. forces to use the radio spectrum. The United States shall be allowed to operate its own telecommunication systems (as "telecommunication" is defined in the 1992 Constitution and Convention of the International Telecommunication Union). This shall include the right to utilize such means and services as required to ensure full ability to operate telecommunication systems, and the right to use all necessary radio spectrum for this purpose. U.S. forces, in the interest of avoiding mutually disruptive interference, shall coordinate with Lithuania's Executive Agent concerning the use of frequencies, unless urgent operational requirements do not permit such coordination. Use of the radio spectrum shall be free of cost to the United States.

**ARTICLE XXIX
IMPLEMENTATION AND DISPUTES**

1. All obligations under this Agreement are subject to the availability of appropriated funds authorized for these purposes.
2. As appropriate, the Parties or their Executive Agents may enter into implementing arrangements to carry out the provisions of this Agreement.
3. The Parties or their Executive Agents shall meet annually at a mutually determined location to consult on the defense relationship, activities undertaken pursuant to this Agreement, and other matters of mutual interest.
4. The Executive Agents shall consult as necessary, but not less often than annually, to ensure the proper implementation of this Agreement. The Executive Agents shall develop procedures for consultation between their respective staffs on all matters concerning the effective implementation of this Agreement.
5. Disputes shall be resolved at the lowest level possible and, as necessary, elevated to the Executive Agents for consideration and resolution. Those disputes that cannot be resolved by the Executive Agents shall be referred to the Parties for consultation and resolution, as appropriate.
6. Disputes and other matters subject to consultation under this Agreement shall not be referred to any national court, or to any international court, tribunal, or similar body or to any other third party for settlement.

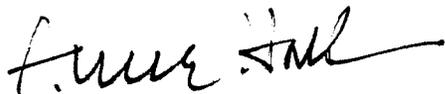
ARTICLE XXX
ENTRY INTO FORCE, AMENDMENT, AND DURATION

1. This Agreement shall enter into force on the date of the later note in an exchange of notes between the Parties indicating that each Party has completed its internal procedures necessary for entry into force of this Agreement.
2. Upon entry into force, this Agreement shall supersede the Agreement Between the Government of the United States of America and the Government of the Republic of Lithuania Regarding Access to and Use of Facilities and Areas Located Within the Republic of Lithuania, effected by exchange of notes at Vilnius, June 15 and June 18, 2015.
3. This Agreement, including its duration, may be amended by written agreement of the Parties. Any amendments shall enter into force according to procedure defined in paragraph 1 of this Article.
4. This Agreement shall have an initial term of ten years. After the initial term, it shall continue in force, but may be terminated by either Party upon one year's written notice to the other Party through diplomatic channels.
5. Annex A appended to this Agreement shall form an integral part of this Agreement and may be amended by written agreement of the Parties.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorized by their respective Governments, have signed this Agreement.

DONE at Vilnius, this 17 day of January, 2017, in duplicate, in the English and Lithuanian languages, both texts being equally authentic.

FOR THE GOVERNMENT OF THE
UNITED STATES OF AMERICA:

FOR THE GOVERNMENT OF THE
REPUBLIC OF LITHUANIA:

ANNEX A

Agreed Facilities and Areas

- Klaipėda Training Area
- Pabradė Training Area
- Rukla Military Garrison
- Gaižiūnai Training Area
- Šiauliai Air Base
- Mumaičiai Storage Facility
- Marijampolė Supply Center
- Kazlų Rūda Training Area and Military Garrison
- Zapalskiai Storage Facility
- Linkaičiai Supply Center/Storage Facility
- Panevėžys, Pajuostis Former Air Base
- Kaunas Special Operations Forces (SOF) Military Installations
- SOF Vilnius Training Center
- Other National Defence System facilities and areas as mutually agreed

JUNGTINIŲ AMERIKOS VALSTIJŲ VYRIAUSYBĖS
IR
LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS
SUSITARIMAS
DĖL BENDRADARBIAVIMO GYNYBOS SRITYJE

Turinys

	Preambulė
I.	Taikymo sritis ir tikslas
II.	Apibrėžtys
III.	Galimybė patekti į infrastruktūros objektus ir zonas, dėl kurių susitariama, ir jais naudotis
IV.	Išankstinis gynybos įrangos, atsargų ir materialinių išteklių Išdėstymas
V.	Nuosavybė
VI.	Saugumas
VII.	Atvykimas ir išvykimas
VIII.	Logistinė parama
IX.	Transporto priemonės
X.	Pažymėjimai
XI.	Orlaivių, laivų ir transporto priemonių judėjimas
XII.	Baudžiamoji jurisdikcija
XIII.	Sulaikymas ir galimybė palaikyti ryšius
XIV.	Drausmė
XV.	Ieškiniai
XVI.	Tarnybinėms reikmėms taikomos mokestinės išimtys
XVII.	Asmeninėms reikmėms taikomos mokestinės išimtys
XVIII.	Įvežimas ir išvežimas tarnybiniais tikslais
XIX.	Įvežimas ir išvežimas asmeniniais tikslais
XX.	Muitinės procedūros
XXI.	Karinės tarnybos veikla
XXII.	Karinio pašto skyriai
XXIII.	Valiuta ir jos keitimas
XXIV.	Įdarbinimas
XXV.	Sutarčių sudarymo procedūros
XXVI.	Rangovų statusas
XXVII.	Aplinkos apsauga, sauga ir sveikata
XXVIII.	Komunalinės paslaugos ir ryšiai
XXIX.	Įgyvendinimas ir ginčų sprendimas
XXX.	Susitarimo įsigaliojimas, pakeitimai ir galiojimo trukmė
A PRIEDAS	Infrastruktūros objektai ir zonos, dėl kurių susitariama

Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybė (toliau – Jungtinės Valstijos) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybė (toliau – Lietuva), toliau abi kartu vadinamos Šalimis, o kiekviena atskirai – Šalimi,

suvokdamos savo teises ir įsipareigojimus pagal Šiaurės Atlanto sutartį;

atsižvelgdamos į tai, kad JAV karinės pajėgos, jų išlaikytiniai ir JAV rangovai gali būti Lietuvos Respublikos teritorijoje ir kad tokio JAV karinių pajėgų buvimo tikslas yra remti Šalių pastangas palaikyti taiką ir saugumą abiem Šalims svarbiose ir naudingose srityse, įskaitant dalyvavimą vykdant bendras gynybos užduotis;

pripažindamos, kad JAV karinių pajėgų buvimas padeda stiprinti Lietuvos Respublikos ir regiono saugumą ir stabilumą;

norėdamos dalytis atsakomybe už paramos minėtoms JAV karinėms pajėgoms, kurios gali būti Lietuvos Respublikos teritorijoje, teikimą;

pripažindamos 1951 m. birželio 19 d. Londone pasirašytą ir 1953 m. rugpjūčio 23 d. įsigaliojusį Šiaurės Atlanto sutarties Šalių susitarimą dėl jų karinių pajėgų statuso (toliau – NATO SOFA), taip pat jo nuostatas dėl susitarimą papildančių atskirų susitarimų;

pripažindamos 2006 m. gegužės 22 d. Štutgarte ir 2006 m. gegužės 31 d. Vilniuje pasirašytą, o 2006 m. gegužės 31 d. įsigaliojusį Jungtinių Amerikos Valstijų gynybos departamento ir Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos susitarimą dėl logistinės paramos, atsargų ir paslaugų teikimo (toliau – LSA);

pripažindamos 1995 m. lapkričio 21 d. Vilniuje pasirašytą ir 1995 m. lapkričio 21 d. įsigaliojusią Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybės ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės saugumo sutartį dėl saugumo priemonių slaptajai karinei informacijai apsaugoti (toliau – Informacijos saugumo sutartis);

pripažindamos būtinybę stiprinti abiejų Šalių saugumą, prisidėti prie tarptautinės taikos ir stabilumo užtikrinimo ir didinti bendradarbiavimą gynybos ir saugumo srityse;

norėdamos sudaryti susitarimą dėl glaudesnio Jungtinių Valstijų ir Lietuvos bendradarbiavimo,

susitarė:

I straipsnis

Taikymo sritis ir tikslas

Šiuo Susitarimu nustatomi Jungtinių Valstijų ir Lietuvos glaudesnės partnerystės ir bendradarbiavimo gynybos ir saugumo srityse pagrindai bei papildomos NATO SOFA nustatytos nuostatos ir sąlygos, kuriomis reglamentuojamas JAV karinių pajėgų ir jų išlaikytinių buvimas Lietuvos Respublikos teritorijoje, taip pat JAV rangovų buvimas ir veikla Lietuvos Respublikoje šiame Susitarime nurodytais atvejais.

II straipsnis

Apibrėžtys

Šiame Susitarime vartojamų sąvokų reikšmės yra tokios:

1. „JAV karinės pajėgos“ – subjektas, kurį sudaro karinės pajėgos ir civilių komponentas, taip pat visas Lietuvos Respublikos teritorijoje esantis JAV ginkluotųjų

pajėgų turtas, įranga ir materialiniai ištekliai (įskaitant Jungtinių Valstijų ar jų vardu valdomas transporto priemones, laivus ir orlaivius).

2. Sąvokos „karinės pajėgos“ reikšmė nustatyta NATO SOFA I straipsnio 1 dalies a punkte.

3. Išskyrus atvejus, kurie apibrėžti šio Susitarimo XII ir XV straipsniuose, sąvokos „civilių komponentas“ reikšmė nustatyta NATO SOFA I straipsnio 1 dalies b punkte ir taip pat apima: a) ne Lietuvos nekomercinių organizacijų darbuotojus, kurie yra Jungtinių Valstijų piliečiai arba įprastai gyvena šioje šalyje, kurie įprastai negyvena Lietuvoje ir kurie vien tik siekdami prisidėti prie JAV karinių pajėgų gerovės, moralės ar švietimo vyksta kartu su minėtomis karinėmis pajėgomis į Lietuvos Respublikos teritoriją ir b) JAV karinių pajėgų įdarbintus išlaikytinius, įskaitant šio Susitarimo XXI ir XXII straipsniuose nurodytas karinės tarnybos paslaugas teikti įdarbintus asmenis, ir šioje dalyje minimų nekomercinių organizacijų įdarbintus išlaikytinius.

4. „JAV rangovai“ – fiziniai asmenys, išskyrus Lietuvos Respublikos piliečius arba įprastai jos teritorijoje gyvenančius asmenis, arba juridiniai asmenys ir jų darbuotojai, kurie nėra Lietuvos piliečiai ir kurie įprastai negyvena Lietuvoje, kurie yra sudarę su šiuo Susitarimu nurodyta veikla susijusią rangos ar subrangos sutartį su JAV gynybos departamentu.

5. Sąvokos „išlaikytinis“ reikšmė nustatyta NATO SOFA I straipsnio 1 dalies c punkte ir taip pat apima karinių pajėgų ar civilių komponento nario šeimos narį, kuris: a) finansiškai, teisiškai ar dėl sveikatos būklės priklauso nuo tokio nario ir yra jo išlaikomas, b) naudojami minėto nario gyvenamąją patalpą ir c) yra Lietuvos Respublikos teritorijoje, turėdamas karinių pajėgų vadovybės sutikimą.

6. „Infrastruktūros objektai ir zonos, dėl kurių susitariama“ – Lietuvos Respublikos teritorijoje esantys ir Lietuvai priklausantys šio Susitarimo A priede išvardyti tokie infrastruktūros objektai ir zonos, įskaitant pastatus ir konstrukcijas, kuriais, turėdami Lietuvos sutikimą, naudojasi JAV karinės pajėgos, JAV rangovai, išlaikytiniai ir kiti asmenys, dėl kurių abipusiškai susitariama.

7. „Vykdomas atstovas“ – Jungtinėse Valstijose – Gynybos departamentas, o Lietuvoje – Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija arba atitinkami jų atstovai.

8. „Oficiali JAV informacija“ – Jungtinių Valstijų Vyriausybei priklausanti, jos nurodymu sukurta ar jos pačios sukuriama arba jos kontroliuojama informacija.

9. „Oficialios pareigos“ – pareigos, prievolė ar veiksmas, kuriuos būtina ar leidžiama atlikti pagal statutą, reglamentą ar aukštesniosios karinės vadovybės ar civilių komponento nario, vykdant priežiūros funkciją, duotą įsakymą. Sąvoka „oficialios pareigos“ neapima visų veiksmų, kuriuos asmuo atlieka eidamas pareigas, o tik tuos veiksmus, kuriuos būtina ar pavedama atlikti kaip vieną iš to asmens atliekamų pareigų ar prievolių funkcijų.

III straipsnis

Galimybė patekti į infrastruktūros objektus ir zonas, dėl kurių susitariama, ir jais naudotis

1. JAV karinės pajėgos, JAV rangovai, išlaikytiniai ir kiti asmenys, dėl kurių abipusiškai susitariama, naudojami infrastruktūros objektais ir zonomis, dėl kurių susitariama, vadovaudamiesi šio Susitarimo nuostatomis ir visiškai gerbdami Lietuvos

Respublikos suverenitetą ir teisės aktų reikalavimus. JAV karinėms pajėgoms, JAV rangovams, išlaikytiniams ir kitiems asmenims, dėl kurių abipusiškai susitariama, suteikiama teisė naudotis infrastruktūros objektais ir zonomis, dėl kurių susitariama, rengiant vizitus, mokymus, pratybas, manevrus, vykstant tranzitu, teikiant paramą ir vykdant susijusią veiklą, papildant orlaivius degalais, papildant laivų atsargas, orlaiviams leidžiantis ir teikiant jiems techninę pagalbą, laikinai remontuojant transporto priemones, laivus ir orlaivius, apgyvendinant personalą, užtikrinant ryšių palaikymą, sutelkiant ir dislokuojant karines pajėgas ir materialinius išteklius, iš anksto išdėstant įrangą, atsargas ir materialinius išteklius, teikiant paramą, kuri būtina saugumui užtikrinti, ir bendradarbiaujant, vykdant jungtinius ir daugiataučius mokymus, vykdant humanitarinę veiklą ir atliekant nelaimės padarinių likvidavimo veiksmus, vykdant operacijas ypatingomis aplinkybėmis, vykstant statyboms, kurios vykdomos kaip parama veiklai, dėl kurios abi Šalys susitarė, ir kitais tikslais, dėl kurių Šalys arba jų vykdomieji atstovai gali susitarti, įskaitant Šiaurės Atlanto sutartyje nustatytus tikslus. Lietuva tokius infrastruktūros objektus ir zonas, dėl kurių susitariama, gali leisti naudoti išimtinai tik JAV karinėms pajėgoms arba JAV karinėms pajėgoms ir Lietuvos ginkluotosioms pajėgoms bendrai.

2. Siekdama užtikrinti saugą ir saugumą Lietuva, remdama minėtą veiklą ir tikslus, leidžia JAV karinėms pajėgoms kontroliuoti patekimą į infrastruktūros objektus ir zonas, dėl kurių susitariama ir kuriais leista naudotis išimtinai tik JAV karinėms pajėgoms, ir derinti su Lietuvos institucijomis patekimą į infrastruktūros objektus ir zonas, dėl kurių susitariama ir kuriais bendrai naudojasi JAV karinės pajėgos ir Lietuvos ginkluotosios pajėgos.

3. Gavęs prašymą Lietuvos vykdomasis atstovas remia JAV karines pajėgas, palengvindamas JAV karinių pajėgų ir JAV rangovų laikiną patekimą į valstybei priklausančią žemę ir infrastruktūros objektus (įskaitant kelius, geležinkelius, uostus ir aerodromus), kurie nepriklauso infrastruktūros objektams ir zonomis, dėl kurių susitariama, įskaitant ir Lietuvos valstybės ar savivaldybių turimus ar kontroliuojamus infrastruktūros objektus ir zonas bei privačią žemę ir infrastruktūros objektus (įskaitant kelius, uostus ir aerodromus).

4. Šalys, sudarydamos galimybę patekti į infrastruktūros objektus ir zonas, dėl kurių susitariama, ir naudodamosi minėtais objektais ir zonomis, tinkamai atsižvelgia į su veikla ir saugumu susijusius poreikius.

5. Lietuva, nereikalaujama nuomos ar kitokių mokesčių iš JAV karinių pajėgų, leidžia joms naudotis visais infrastruktūros objektais ir zonomis, dėl kurių susitariama, įskaitant tuos, kuriais bendrai naudojasi JAV karinės pajėgos ir Lietuvos ginkluotosios pajėgos.

6. JAV karinės pajėgos ir JAV rangovai, siekdami vykdyti šio Susitarimo III straipsnio 1 dalyje nurodytą veiklą ir tikslus, infrastruktūros objektuose ir zonose, dėl kurių susitariama, gali atlikti statybos darbus, pakeitimus ir patobulinimus. JAV karinės pajėgos, vadovaudamosi abipusiškai sutarta tvarka, konsultuojasi su Lietuvos kompetentingomis institucijomis dėl tokių statybos darbų, pakeitimų ir patobulinimų ir remiasi abiem Šalims svarbiu tikslu, kad JAV karinių pajėgų ar jų vardu įgyvendinamam bet kuriam tokiam projektui taikomi techniniai reikalavimai ir statybos standartai atitiktų abiejų Šalių reikalavimus ir standartus. JAV karinės pajėgos tokiems statybos darbams, pakeitimams ir patobulinimams atlikti gali naudoti savo karinių pajėgų narių darbo jėgą.

7. JAV karinės pajėgos padengia infrastruktūros objektuose ir zonose, dėl kurių susitariama ir kuriais leidžiama naudotis išimtinai tik JAV karinėms pajėgoms, atliekamą

statybos ir plėtros darbų išlaidas bei jų eksploataavimo ir priežiūros išlaidas, jei nesusitariama kitaip.

8. Šalys, jei jų vykdomieji atstovai nesusitaria kitaip, padengia infrastruktūros objektų ir zonų, dėl kurių susitariama ir kurie skirti bendrai naudoti arba kuriais leidžiama bendrai naudotis JAV karinėms pajėgoms ir Lietuvos ginkluotosioms pajėgoms, eksploataavimo ir priežiūros išlaidas proporcingai jų naudojimui.

9. JAV karinių pajėgų įgyvendinami statybos projektai finansuojami pagal JAV įstatymus ir kitus teisės aktus, kuriais reglamentuojamas lėšų naudojimas.

10. Lietuvos vykdomasis atstovas padeda JAV karinėms pajėgoms vykdyti minėtą veiklą parūpindamas tokiems JAV karinių pajėgų ar jų vardu atliekamiems statybos darbams, pakeitimams ir patobulinimams Lietuvoje būtinas licencijas ir leidimus bei įvykdydamas visus kitus tokiems darbams, pakeitimams ir patobulinimams Lietuvoje taikomus reikalavimus. Gavusios prašymą JAV pajėgos arba JAV rangovai operatyviai pateikia informaciją, kuri būtina minėtoms licencijoms ir leidimams gauti.

11. Šalys bendradarbiauja planuodamos infrastruktūros objektų ir zonų, dėl kurių susitariama, apylinkėse ir netoliese esančių teritorijų panaudojimo ir plėtros galimybes siekdamas užtikrinti šio Susitarimo įgyvendinimą ilguoju laikotarpiu.

IV straipsnis

Išankstinis gynybos įrangos, atsargų ir materialinių išteklių išdėstymas

1. JAV karinės pajėgos gali vežti, iš anksto išdėstyti ir sandėliuoti gynybos įrangą, atsargas ir materialinius išteklius („iš anksto išdėstyti materialiniai ištekliai“) infrastruktūros objektuose ir zonose, dėl kurių susitariama, ir kitose vietose, dėl kurių susitariama. JAV karinės pajėgos iš anksto praneša Lietuvos ginkluotosioms pajėgoms apie tokių iš anksto išdėstytų materialinių išteklių, kuriuos JAV karinės pajėgos ketina vežti ar iš anksto išdėstyti Lietuvos Respublikos teritorijoje, rūšį, kiekį ir pristatymo tvarkaraščius, taip pat apie minėtus išteklius pristatančius JAV rangovus.

2. JAV karinių pajėgų iš anksto išdėstytais materialiniais ištekliais ir jiems laikyti skirtomis patalpomis naudojasi išimtinai tik JAV karinės pajėgos. JAV karinės pajėgos turi išimtinę teisę kontroliuoti priėjimą prie tokių iš anksto išdėstytų materialinių išteklių, jų naudojimą ir perdavimą, taip pat turi nevaržomą teisę bet kada išvežti tokius iš anksto išdėstytus materialinius išteklius iš Lietuvos Respublikos teritorijos.

3. JAV karinės pajėgos ir JAV rangovai turi teisę nevaržomai patekti į saugojimo patalpas ir jomis naudotis visais su išankstiniu išdėstymu ir su iš anksto išdėstytų materialinių išteklių laikymu susijusiais tikslais, įskaitant tokių iš anksto išdėstytų materialinių išteklių pristatymą, tvarkymą, patikrinimą, naudojimą, remontą ir išvežimą, neatsižvelgiant į tai, ar minėtos saugojimo patalpos yra infrastruktūros objektai ir zonos, dėl kurių susitariama. JAV karinių pajėgų ar jų vardu valdomiems orlaiviams, transporto priemonėms ir laivams sudaroma galimybė patekti į Lietuvos Respublikos aerodromus ir uostus bei kitas vietas, dėl kurių susitariama, prireikus pristatyti, saugoti, atlikti techninę priežiūrą bei išvežti iš Lietuvos Respublikos teritorijos JAV karinių pajėgų iš anksto išdėstytus materialinius išteklius.

V straipsnis

Nuosavybė

1. Visi pastatai, nekilnojamosios konstrukcijos bei infrastruktūros objektuose ir zonose, dėl kurių susitariama, surinktos ir pastatytos konstrukcijos, įskaitant JAV pajėgų pakeistus ar patobulintus pastatus, nekilnojamąsias konstrukcijas bei infrastruktūros objektuose ir zonose, dėl kurių susitariama, surinktas ir pastatytas konstrukcijas, lieka Lietuvos nuosavybėje. Visi tokie JAV karinių pajėgų pastatyti pastatai, konstrukcijos ir surenkamosios konstrukcijos tampa Lietuvos nuosavybe juos pastačius, tačiau JAV karinės pajėgos jais naudojasi tol, kol jie JAV karinėms pajėgoms tampa nebereikalingi.

2. JAV karinės pajėgos visus infrastruktūros objektus ir zonas, dėl kurių susitariama, ar kurią nors jų dalį, įskaitant JAV karinių pajėgų pastatytus pastatus, nekilnojamąsias ir surenkamąsias konstrukcijas, grąžina kaip išimtinai Lietuvai priklausantį ir neįkeistą turtą, kai jie tampa nebereikalingi, jei Jungtinės Valstijos dėl to nepatirtų išlaidų. Šalys ar jų vykdomieji atstovai tariasi dėl bet kurio infrastruktūros objekto ar zonos, dėl kurių susitariama, grąžinimo sąlygų, taip pat dėl Jungtinių Valstijų atliktų patobulinimų ar statybų likutinės vertės kompensavimo.

3. JAV karinėms pajėgoms ir JAV rangovams priklauso nuosavybės teisė į visą įrangą, materialinius išteklius, atsargas, kilnojamąsias konstrukcijas ir kitą kilnojamąjį turtą, kuriuos jos įsivežė arba įsigijo Lietuvos Respublikos teritorijoje šio Susitarimo įgyvendinimo tikslais, tol, kol jos neatsisako tokių teisių.

4. Šalys arba jų atstovai gali konsultuotis dėl galimybės perkelti ar įsigyti JAV karinių pajėgų įrangą, kuri laikoma pertekline atsižvelgiant į Jungtinių Valstijų poreikius, jei tokia galimybė būtų nustatyta JAV įstatymuose ir kituose teisės aktuose.

VI straipsnis

Saugumas

1. Lietuva imasi tokių priemonių, kurios yra būtinos JAV karinių pajėgų, JAV rangovų, išlaikytinių ir iš anksto išdėstytų materialinių išteklių apsaugai, saugai ir saugumui užtikrinti bei oficialios JAV informacijos apsaugai ir saugumui užtikrinti. Vykdydamos šį įsipareigojimą Lietuvos ir JAV karinės institucijos glaudžiai bendradarbiauja siekdamos užtikrinti saugumą ir apsaugą.

2. Lietuva leidžia JAV karinėms pajėgoms naudotis visomis teisėmis ir įgaliojimais, kurie būtini JAV karinėms pajėgoms naudojantis infrastruktūros objektais ir zonomis, dėl kurių susitariama, juos eksploatuojant, ginant ar kontroliuojant, taip pat taikyti atitinkamas priemones siekiant palaikyti ar atkurti tvarką ir apsaugoti JAV karines pajėgas, JAV rangovus ir išlaikytinius. Jungtinės Valstijos ketina derinti tokias priemones ir derina pajėgų apsaugos planus su atitinkamomis Lietuvos institucijomis.

3. Šalys abipusiškai susitaria, kad Lietuvai tenka pagrindinė atsakomybė už saugumo užtikrinimą teritorijose, kurios yra už infrastruktūros objektų ir zonų, dėl kurių susitariama, ribų.

VII straipsnis

Atvykimas ir išvykimas

1. Lietuva nereikalauja patvirtinti papildomu parašu judėjimo įsakymų pagal NATO SOFA III straipsnio 2 dalies b punktą.

2. Vadovaudamasi NATO SOFA, Lietuva nereikalauja, kad karinių pajėgų nariai,

turintys reikiamą asmens tapatybės kortelę ir galiojantį judėjimo įsakymą, atvykdami į Lietuvos Respubliką ir išvykdami iš jos pateiktą pasą ar vizas. Civilių komponento nariams, išlaikytiniams ir JAV rangovams, norintiems atvykti į Lietuvos Respublikos teritoriją ar iš jos išvykti, pakanka turėti galiojančią JAV gynybos departamento išduotą tapatybės kortelę, judėjimo įsakymą arba Jungtinių Valstijų kompetentingos institucijos išduotą pažymėjimą, kuriuo patvirtinamas jų kaip civilių komponento nario ar išlaikytinio, ar JAV rangovo statusas, ir galiojantį pasą. Lietuvos kompetentingos institucijos civilių komponento narių, JAV rangovų ir išlaikytinių pasuose daro atitinkamas žymas, kurios būtinos vadovaujantis Lietuvos teisės aktais.

3. JAV karinėms pajėgoms, JAV rangovams ir išlaikytiniams užsieniečių registravimą ir kontrolę reglamentuojančios nuostatos netaikomos.

4. Jei JAV karinių pajėgų narys miršta Lietuvos Respublikos teritorijoje arba palieka ją dėl perkėlimo, tokio nario išlaikytiniai nepraranda pagal šį Susitarimą suteikto išlaikytinių statuso 90 dienų nuo mirties ar perkėlimo. Jei išlaikytiniai vaikai lanko švietimo įstaigas Lietuvos Respublikos teritorijoje iki nario mirties ar perkėlimo, patys išlaikytiniai nepraranda išlaikytinių statuso ne ilgiau kaip 30 kalendorinių dienų nuo mokslo metų pabaigos arba mokslo nutraukimo dienos.

VIII straipsnis

Logistinė parama

1. JAV karinių pajėgų prašymu Lietuva, atsižvelgdama į savo vidaus nacionalinius reikalavimus ir turimas galimybes, deda visas pastangas, siekdama JAV karinėms pajėgoms užtikrinti logistinę paramą, kuri būtina vykdant veiklą pagal šį Susitarimą.

2. Atitinkamai tokia logistinė parama teikiama ir už ją atsilyginama, vadovaujantis LSA arba paskesniais susitarimais, jei dėl to nesusitariama kitaip.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nenurodytos logistinės paramos atveju JAV karinės pajėgos ir JAV rangovai padengia pagrįstas išlaidas, atsiradusias paprašius logistinės paramos ir ją gavus. Šiuo atveju Lietuva JAV karinėms pajėgoms taiko ne mažiau palankias sąlygas nei tos, kurias ji taiko Lietuvos ginkluotosioms pajėgoms, be to, JAV karinėms pajėgoms ir JAV rangovams taiko ne mažiau palankius tarifus, nei tie, kurie taikomi Lietuvos ginkluotosioms pajėgoms už panašią logistinę paramą atskaičius mokesčius, rinkliavas ar panašius mokėjimus.

IX straipsnis

Transporto priemonės

1. Lietuvos institucijos pripažįsta JAV karinių ir civilinių institucijų išduotus JAV karinių pajėgų, JAV rangovų ir išlaikytinių transporto priemonių ir priekabų registracijos ir teisę vairuoti suteikiančius pažymėjimus. JAV karinių institucijų prašymu, Lietuvos institucijos neatlygintinai išduoda tokius karinius transporto priemonių registracijos numerius JAV karinių pajėgų oficialioms nekovinėms transporto priemonėms, vadovaudamosi Lietuvos ginkluotosioms pajėgoms taikoma tvarka, ir registracijos numerius JAV karinių pajėgų, JAV rangovų ir išlaikytinių asmeninėms transporto priemonėms, kurie nesiskirtų nuo Lietuvos gyventojams įprastai išduodamų registracijos numerių. Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose nacionalinės teisės aktuose nustatyti

reikalavimai dėl transporto priemonių registravimo nebus taikomi.

2. JAV karinės institucijos imasi atitinkamų saugos priemonių dėl transporto priemonių ir priekabų, kurias jos registravo ir kurioms suteikė leidimus arba kuriomis JAV karinės pajėgos naudojasi Lietuvos Respublikos teritorijoje.

X straipsnis

Pažymėjimai

1. Pažymėjimas ar leidimas, kurį JAV institucijos išdavė JAV karinių pajėgų nariui ar JAV rangovui ir kuriuo leidžiama jo turėtojui valdyti karinių pajėgų transporto priemones, laivus ar orlaivius, galioja Lietuvos Respublikos teritorijoje atliekamoms operacijoms.

2. Lietuvos institucijos, nereikalaujamos išlaikyti vairavimo egzamino ar sumokėti mokesčio, pripažįsta Jungtinių Valstijų, bet kurios valstijos ar valstybinių darinių išduotus vairuotojo pažymėjimus galiojančiais ir suteikiančiais teisę JAV karinių pajėgų nariams, jų išlaikytiniams ir JAV rangovams vairuoti asmenines transporto priemones, jei vairuotojo pažymėjimo turėtojas yra ne jaunesnis nei 18 metų. Reikalavimas turėti tarptautinį vairuotojo pažymėjimą netaikomas.

3. Lietuva nereikalauja, kad JAV karinių pajėgų nariai ar JAV rangovai įgytų Lietuvoje išduodamus profesionalaus vairuotojo pažymėjimus tam, kad jie, vykdydami savo oficialius ar sutartinius įsipareigojimus, galėtų teikti paslaugas JAV karinėms pajėgoms ir jų išlaikytiniams arba JAV rangovams ar kitiems asmenims, dėl kurių susitariama.

XI straipsnis

Orlaivių, laivų ir transporto priemonių judėjimas

1. JAV karinių pajėgų ar išimtinai jų nurodymu valdomos transporto priemonės ir laivai gali nevaržomai atvykti į Lietuvos Respublikos teritoriją, išvykti iš jos ir joje judėti vadovaujantis atitinkamomis sausumos ir jūrų saugumą bei judėjimą reglamentuojančiomis nuostatomis, atsižvelgiant į asmeninės nuosavybės privatumą ir nurodytas saugomas zonas. JAV Vyriausybės orlaiviams ir civiliniams orlaiviams, kurie tuo metu vykdo skrydžius išimtinai pagal sutartį su JAV gynybos departamentu, Lietuvos Respublikos teritorijoje leidžiama skristi virš jos teritorijos, skrydžio metu pasipildyti degalų atsargas, nutūpti ir pakilti, laikantis atitinkamų skrydžių saugą ir navigaciją reglamentuojančių nuostatų. Į JAV Vyriausybės orlaivius, laivus ir transporto priemones negali būti patenkama ir jie negali būti tikrinami neturint JAV institucijų leidimo.

2. Šalių kompetentingos institucijos bendradarbiauja, rengdamos tvarką, kuria vadovaudamosi JAV pajėgos galės vežti ginklus, sunkią įrangą ir pavojingas medžiagas Lietuvos Respublikos teritorijoje.

3. JAV Vyriausybė orlaiviams ir civiliniams orlaiviams, kurie tuo metu vykdo skrydžius išimtinai pagal sutartį su JAV Gynybos departamentu, Lietuvos Respublikos teritorijoje esančiuose ir valstybei priklausančiuose ir jos valdomuose aerodromuose oro navigacijos mokesčiai, rinkliavos ar kiti mokesčiai (pavyzdžiui, mokesčiai už skrydžius, maršruto mokesčiai ar terminalo navigacijos paslaugų mokesčiai) netaikomi; be to, tokiems orlaiviams netaikomas mokestis už nusileidimą ar stovėjimo vietą. JAV karinių pajėgų ar jų valdomiems ar išimtinai jų nurodymu valdomiems laivams Lietuvos

Respublikos teritorijoje esančiuose ir valstybei priklausančiuose ir jos valdomuose uostuose laivavedybos paslaugų ar uosto mokesčiai, laivo iškrovimo ir pakrovimo lichteriu mokesčiai, uosto rinkliavos ar kiti panašūs mokesčiai netaikomi. JAV karinės pajėgos ir JAV karinėms pajėgoms dirbantys JAV rangovai moka pagrįstus mokesčius už paslaugas, kurių buvo paprašyta ir kurios buvo suteiktos, o tie mokesčiai neturi būti didesni už tuos, kuriuos moka Lietuvos ginkluotosios pajėgos atskaičius mokesčius ir panašias rinkliavas.

XII straipsnis

Baudžiamoji jurisdikcija

1. Lietuva pripažįsta JAV karinių institucijų JAV karinių pajėgų nariams taikomos drausmės kontrolės ypatingą svarbą ir tokios kontrolės poveikį operacinei parengčiai. Todėl, Jungtinių Valstijų prašymu ir vykdydama savo įsipareigojimą užtikrinti abipusę gynybą, Lietuva savo valia atsisako jai priklausančios pirminės teisės vykdyti baudžiamąją jurisdikciją, kaip nustatyta NATO SOFA VII straipsnio 3 dalies c punkte. Konkrečiais Lietuvos Respublikai ypač svarbiais atvejais Lietuvos institucijos gali panaikinti šį teisės atsisakymą kompetentingoms JAV karinėms institucijoms pateikdama rašytinį pareiškimą bet kuriuo metu, tačiau ne vėliau nei per 21 dieną nuo šio straipsnio 2 dalyje nurodyto pranešimo gavimo dienos. Lietuvos institucijos gali pateikti pareiškimą ir nelaukdamos minėto pranešimo.

2. JAV karinės pajėgos praneša Lietuvos kompetentingoms institucijoms apie kiekvieną atvejį, kuris patenka į šio straipsnio 1 dalies nuostatų taikymo sritį, nebent lengvų pažeidimų atveju yra taikoma konkreti tvarka.

3. Jei Lietuvos institucijos patraukia baudžiamojon atsakomybėn karinių pajėgų ar civilių komponento narį ar išlaikytinį, jurisdikciją vykdo Lietuvos bendrosios kompetencijos, ne kariniai teismai.

4. Karinių pajėgų ar civilių komponento nariai ir jų išlaikytiniai neteisiami jiems nedalyvaujant, jei jie nėra davę tam sutikimo, išskyrus atvejus, kai jie neteisėtai vengė atvykti į teismą gavę tinkamai įteiktą pranešimą, kuriuo buvo informuoti apie atvykimo į teismą datą, arba netinkamai pasišalino iš Jungtinių Valstijų karinės institucijos.

5. Nustatant, ar įtariamasis baudžiamasis nusikaltimas galėjo būti padarytas dėl veikimo ar neveikimo JAV karinių pajėgų nariui vykdant oficialias pareigas pagal NATO SOFA VII straipsnio 3 dalies a punkto ii papunktį, atitinkamos Lietuvos Respublikoje esančios Jungtinių Valstijų aukščiausios karinės institucijos paliudijimas, kad minėtas veikimas ar neveikimas įvyko vykdant oficialias pareigas, laikomas galutiniu fakto patvirtinimu. Jei Lietuvos teismo institucijos mano, kad atsižvelgiant į aplinkybes būtina persvarstyti oficialių pareigų paliudijimą, Lietuvos ir Jungtinių Valstijų institucijos nedelsdamos dėl to tariasi. Lietuvos institucijos turi teisę prašyti dar aukštesnės JAV karinės institucijos patvirtinimo.

6. Šiame straipsnyje sąvoka „civilijų komponentas“ neapima Lietuvos Respublikos piliečių ir asmenų, kurie įprastai gyvena Lietuvos Respublikos teritorijoje.

XIII straipsnis

Sulaikymas ir galimybė palaikyti ryšius

1. Jei Lietuvos institucijos suima ar sulaiko JAV karinių pajėgų narį arba išlaikytinį, jos nedelsdamos praneša apie tai JAV karinėms institucijoms. JAV karinėms

institucijoms nedelsiant sudaroma galimybė susisiekti su tokiu asmeniu, jei jos to prašo, ir leidžiama dalyvauti visuose procesuose, taip pat Lietuvos institucijų atliekamose tokio nario ar išlaikytinio apklausose.

2. JAV karinių pajėgų narys ar išlaikytinis, dėl kurio atliekamas tyrimas arba kuris yra Lietuvos institucijų teisiama, yra toliau JAV karinių institucijų kontroliuojamas, jei minėtos karinės institucijos to prašo, kol baigsis visi su tuo asmeniu susiję teismo procesai (taip pat ir apeliaciniai procesai). Tokiais atvejais prašymas teikiamas tik tada, jei JAV karinės institucijos patvirtina, kad jos gali užtikrinti JAV karinių pajėgų nario ar išlaikytinio dalyvavimą visuose Lietuvos institucijų vykdomuose procesuose, kuriuose jam gali reikėti dalyvauti. Jei Lietuvoje vykstantis teismo procesas trunka ilgiau nei metus skaičiuojant nuo jo pradžios, JAV karinėms institucijoms panaikinami visi šioje dalyje joms nustatyti įpareigojimai. Minėtas laikotarpis gali būti pratęstas išimtinėmis aplinkybėmis, dėl kurių susitaria JAV karinės institucijos ir atitinkamos Lietuvos institucijos.

3. Laikotarpis, kurį asmuo praleido sulaikytas Lietuvos institucijų arba suimtas JAV karinių institucijų, išskaičiuojamas iš bet kokios laisvės atėmimo bausmės, kuri galiausiai skiriama tuo atveju, trukmės.

4. Išskyrus atvejus, dėl kurių Šalys susitaria kitaip, Lietuvos teismo JAV karinių pajėgų nariui ar išlaikytiniui skirtą laisvės atėmimo bausmę jis ar ji atlieka vienoje ar keliose Lietuvos įkalinimo įstaigose, kurias Šalys pasirenka šiam tikslui. Lietuvos institucijos leidžia JAV karinių institucijų atstovams aplankyti tokius asmenis kitu laiku nei įprastinės lankymo valandos ir teikti jiems pagalbą, taip pat pasirūpinti jų sveikata, gerove ir dvasine būkle, parūpinti drabužių, maisto, patalynės, pasirūpinti, kad jie gautų medicinos ir odontologo pagalbą bei religinę paramą, suderinus tai su atitinkamais Lietuvos pareigūnais. Lietuvos institucijos leidžia šeimos nariams aplankyti tokius asmenis įprastinėmis lankymo valandomis ir tuo metu, dėl kurio gali būti specialiai susitariama, ir teikti jiems pagalbą, taip pat pasirūpinti jų sveikata, gerove ir dvasine būkle, parūpinti drabužių, maisto, patalynės, pasirūpinti, kad jie gautų medicinos ir odontologo pagalbą bei religinę paramą, suderinus tai su atitinkamais Lietuvos pareigūnais.

XIV straipsnis

Drausmė

JAV karinės institucijos atsakingos už JAV karinių pajėgų drausmės palaikymą ir gali infrastruktūros objektuose ir zonose, dėl kurių susitariama ir kuriuose dislokuotos JAV karinės pajėgos, įsteigti karinės policijos padalinius. JAV karinės institucijos taip pat gali leisti panaudoti tokius padalinius netoli karinių infrastruktūros objektų ir zonų, kuriuose dislokuotos JAV karinės pajėgos, esančiose bendruomenėse, suderinus tai su Lietuvos pareigūnais.

XV straipsnis

Ieškiniai

1. Karinių pajėgų nariai ir civilių komponentas negali būti įtraukiami į jokių procesus, susijusius su dėl tokių asmenų veikimo ar neveikimo jiems einant oficialias pareigas pradėtais civiliniais ieškiniiais ar administracinėmis nuobaudomis. Tokie ieškiniai gali būti teikiami atitinkamoms Lietuvos institucijoms ir nagrinėjami, vadovaujantis

NATO SOFA VIII straipsnio nuostatomis.

2. Šiame straipsnyje sąvoka „civilių komponentas“ apima visus asmenis, neatsižvelgiant į jų pilietybę ar gyvenamąją vietą, kurie yra JAV Vyriausybės darbuotojai, einantys JAV karinių pajėgų jiems paskirtas oficialias pareigas, tačiau neapima JAV rangovų, kitų rangovų ir rangovų darbuotojų ar nekomercinių organizacijų, neatsižvelgiant į jų pilietybę ar gyvenamąją vietą.

3. Jei dėl oficialių pareigų arba jei dėl tinkamo nedalyvavimo teismo procese pateisinimo karinių pajėgų nariams ir civilių komponentui leidžiama laikinai nedalyvauti nagrinėjant ne baudžiamojo pobūdžio bylas, teismo sprendimai dėl karinių pajėgų narių ir civilių komponentų jiems nedalyvaujant nėra priimami, taip pat nesiimama jų interesus pažeisti galinčių veiksmų.

4. Nustatant, ar galima civilinė atsakomybė atsirado dėl veikimo ar neveikimo karinių pajėgų nariui ar civilių komponentui vykdant oficialias pareigas, atitinkamos Lietuvos Respublikoje esančios Jungtinių Valstijų aukščiausios karinės institucijos paliudijimas, kad minėtas veikimas ar neveikimas įvyko vykdant oficialias pareigas, laikomas galutiniu fakto patvirtinimu.

XVI straipsnis

Tarnybinėms reikmėms taikomos mokestinės išimtys

1. JAV karinėms pajėgoms ar jų vardu įsigyjant materialinių išteklių, atsargų, paslaugų, įrangos ir kito turto: a) kuriais naudosis tik JAV karinės pajėgos, b) kurie bus sunaudoti įgyvendinant su JAV karinėmis pajėgomis ar jų vardu sudarytą sutartį arba c) kurie bus integruoti į JAV karinių pajėgų naudojamus daiktus ar objektus, netaikomas pridėtinės vertės mokestis (PVM), pardavimo mokesčiai, naudojimo mokesčiai, akcizo mokesčiai arba panašūs ar juos pakeičiantys mokesčiai. JAV karinės pajėgos pateikia Lietuvos kompetentingoms institucijoms atitinkamą patvirtinimą, dėl kurio jos yra abipusiškai susitarusios, kad tokie materialiniai išteklių, atsargos, paslaugos, įranga ir kitas turtas, yra skirti JAV karinėms pajėgoms.

2. Išimtys taikomos pirkimo vietoje, jei, sudarant sandorį, pateikiamas atitinkamas 1 dalyje nurodytas patvirtinimas. Jei perkamos akcizais apmokestinamos prekės, tos prekės nuo mokesčio atleidžiamos pirkimo vietoje tik tuo atveju, jei prekės yra įsigyjamoms akcizais apmokestinamų prekių sandėlyje ir, sudarant sandorį, pateikiamas minėtas atitinkamas patvirtinimas. Visais kitais atvejais išimtis taikoma grąžinant sumokėtą mokestį arba kitu būdu, dėl kurio abipusiškai susitariama.

XVII straipsnis

Asmeninėms reikmėms taikomos mokestinės išimtys

1. JAV karinių pajėgų nariai ir išlaikytiniai neprivalo mokėti jokių mokesčių, rinkliavų, licencijų mokesčio ar panašių mokesčių Lietuvos Respublikos teritorijoje, įskaitant PVM, kurie gali būti taikomi nuosavybei į materialų kilnojamąjį turtą, kuris buvo įsivežtas į Lietuvos Respubliką arba Lietuvos Respublikoje įsigytas asmeniniams poreikiams, tokio turto turėjimui, naudojimui, apsikeitimui ar perdavimui mirties atveju. Išimtis bus taikoma vadovaujantis tvarka, dėl kurios Šalys tarpusavyje susitaria. JAV karinių pajėgų nariai ir išlaikytiniai, kurie Lietuvos Respublikos teritorijoje turi garso ir vaizdo transliacijos imtuvus ir prie interneto jungiamus prietaisus ar jais naudojami,

atleidžiami nuo mokesčių, rinkliavų, mokesčių už pažymėjimą ar kitų su nuosavybe ar naudojimu susijusių mokesčių. JAV karinių pajėgų narių ir išlaikytinių transporto priemonėms netaikomi Lietuvos kelių mokesčiai, registracijos ar licencijų mokesčiai ir panašūs mokesčiai, tačiau išimtis netaikoma mokesčiams už naudojimąsi keliais, tiltais ir tuneliais, kuriuos moka visi gyventojai.

2. Apmokestinant pajamas, taikomos NATO SOFA, ir 1998 m. sausio 15 d. Vašingtone pasirašytos Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybės sutarties dėl pajamų dvigubo apmokestinimo ir fiskalinių pažeidimų išvengimo nuostatos, kaip ir taikytinos abiejose valstybėse galiojančių teisės aktų nuostatos, jei šiame Susitarime nenustatyta kitaip.

3. NATO SOFA X straipsnyje nustatyta pajamų mokesčiui taikoma išimtis taip pat taikoma pajamoms, kurias JAV karinių pajėgų nariai, išlaikytiniai ir JAV rangovai gauna dirbdami šio Susitarimo II straipsnio 3 dalyje nurodytoms organizacijoms ir vykdydami XXI ir XXII straipsniuose nurodytą veiklą, bei pajamoms, kurios gaunamos iš ne Lietuvos Respublikoje esančių šaltinių.

4. Išskyrus šio Susitarimo XXIV straipsnyje nurodytus atvejus, pajamoms, kurios yra neapmokestinamos Lietuvos Respublikoje, netaikomos Lietuvos įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatos, kuriomis darbdavys ar savarankiškai dirbantis asmuo įpareigojamas išskaičiuoti ar iš anksto sumokėti pajamų mokesčius ir socialinio draudimo įmokas.

5. Šio straipsnio nuostatomis nedraudžiama susigrąžinti už pirkinius sumokėtą mokesčių, juos išsivežant.

XVIII straipsnis

Įvežimas ir išvežimas tarnybiniais tikslais

1. Remiantis NATO SOFA XI straipsniu, materialinius išteklius, atsargas, įrangą ir kitą turtą: a) kuriuos įsiveža JAV karinės pajėgos, b) kurie skirti naudoti tik JAV karinėms pajėgoms ar tik jų vardu, įskaitant tuos, kurie skirti šio Susitarimo XXI ir XXII straipsniuose nurodytai karinės tarnybos veiklai remti, c) kurie bus panaudoti ar sunaudoti, įgyvendinant su JAV karinėmis pajėgomis ar jų vardu sudarytą sutartį arba d) kurie bus integruoti į JAV karinių pajėgų naudojamus daiktus ar objektus, leidžiama įvežti į Lietuvos Respubliką. Tokio įvežimo atveju netaikomos rinkliavos, importo ar registracijos mokesčiai bei kiti panašūs mokesčiai, įskaitant naudojimo mokesčius, akcizus ir PVM, bet jais neapsiribojant. Prireikus Šalys bendradarbiauja, norėdamos užtikrinti, kad įsivežamų materialinių išteklių, atsargų, įrangos ir kito turto kiekis būtų nuosaikus. JAV karinės pajėgos pateikia Lietuvos institucijoms atitinkamą pažymėjimą, kuriuo patvirtinama, kad tokie materialiniai išteklių, atsargos, įrangos ir kitas turtas atitinka išimties taikymo pagal šią dalį sąlygas. Lietuvos muitinės pareigūnai priima tokį pažymėjimą, kuris pateikiamas kaip nurodyta NATO SOFA XI straipsnio 4 dalyje, vietoj vežamų daiktų muitinės deklaracijos. Jei materialinius išteklius, atsargas, įrangą ir kitą turtą įsiveža rangovai pagal šioje dalyje nustatytas sąlygas, JAV karinės pajėgos reikalauja, kad rangovai tuos daiktus naudotų vien tik su JAV karinėmis pajėgomis sudarytoms sutartims įgyvendinti.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems materialiniams ištekliams, atsargoms, įrangai ir kitam turtui netaikomi jokie mokesčiai ar kitos rinkliavos, kurie priešingu atveju būtų apskaičiuojami tokiam turtui po įsivežimo ar įsigijimo.

3. Išvežant iš Lietuvos Respublikos šio straipsnio 1 dalyje nurodytus materialinius išteklius, atsargas, įrangą ir kitą turtą, Lietuvos eksporto mokesčiai netaikomi.

XIX straipsnis

Įvežimas ir išvežimas asmeniniais tikslais

1. JAV karinės pajėgos, išlaikytiniai ir JAV rangovai gali įsivežti savo asmeninius daiktus, baldus, po vieną asmeninę transporto priemonę kiekvienam 18 metų sukakusiam ar vyresniam asmeniui ir kitus daiktus, kurie skirti jų asmeninėms reikmėms arba naudotis ar vartoti namuose, netaikant muito mokesčio ir rinkliavų tarnybos Lietuvos Respublikos teritorijoje laikotarpiu. Ši privilegija taikoma ne tik tokiems asmenims nuosavybės teise priklausantiems daiktams, bet ir jiems kaip dovanos siunčiamiems daiktams arba daiktams, kurie jiems pristatomi pagal sutartis, sudarytas su už Lietuvos Respublikos ribų gyvenančiais asmenimis, vadovaujantis abipusiškai nustatyta tvarka. Tokių įvežamų daiktų turi būti tiek, kiek yra pagrįstai būtina asmeninėms reikmėms, o jų pobūdis ar kiekis neturi kelti įtarimų, kad jie gali būti įvežami komerciniais tikslais.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti daiktai ir kiti neapmokestinant mokesčiais ir (arba) rinkliavomis įsigyti daiktai negali būti parduodami arba kitaip perduodami Lietuvoje Respublikoje esantiems asmenims, kurie neturi teisės įsivežti tokių daiktų nemokant mokesčių, nebent tokį perdavimą leidžia atitinkamos Lietuvos institucijos. Minėto leidimo labdarai atiduodamiems daiktams nereikia. Už bet kokių mokesčių, kuriuos privaloma mokėti, kai sandorį atlieka teisės įsivežti tokius daiktus neturintys asmenys, sumokėjimą atsakingas galutinis tokių daiktų gavėjas. JAV karinių pajėgų nariai, išlaikytiniai ir JAV rangovai gali nevaržomai perduoti šio straipsnio 1 dalyje nurodytą turtą vieni kitiems, o toks perdavimas neapmokestinamas jokiais mokesčiais ir (arba) rinkliavomis. JAV karinės pajėgos registruoja tokius jokiais mokesčiais ir (arba) rinkliavomis neapmokestinamų daiktų perdavimus. Lietuvos institucijos pripažįsta tinkamai surašytas policijos ataskaitas kaip neginčijamą įrodymą, kad JAV karinių pajėgų narių, išlaikytinių ir JAV rangovų mokesčiais ir (arba) rinkliavomis neapmokestinamas daiktas buvo pavogtas; tai atleidžia asmenis nuo atsakomybės už mokesčio ar rinkliavos sumokėjimą.

3. JAV karinių pajėgų nariai, išlaikytiniai ir JAV rangovai gali nemokėdami eksporto mokesčių ar rinkliavų pakartotinai išvežti (arba išsivežti) daiktus, kuriuos jie įsivežė (arba įsigijo) į Lietuvos Respubliką tarnybos laikotarpiu.

XX straipsnis

Muitinės procedūros

1. Lietuva imasi visų atitinkamų priemonių, siekdama užtikrinti, kad muitinės formalumai šiame Susitarime nurodytais įsivežimo ir išvežimo atvejais būtų atlikti sklandžiai ir greitai. Bet koks muitinės patikrinimas atliekamas operatyviai.

2. Muitinės patikrinimai pagal šį Susitarimą atliekami, laikantis procedūrų, dėl kurių tarpusavyje susitaria atitinkamos Lietuvos institucijos ir JAV karinės pajėgos. Visus JAV karinių pajėgų narių arba išlaikytinių įsivežamo ar išsivežamo asmeninio turto patikrinimus Lietuvos muitinė atlieka, kai tas turtas yra pristatomas į asmens gyvenamąją vietą ar iš jos išvežamas arba vadovaudamasi abipusiškai sutarta tvarka.

3. JAV karinių pajėgų įslaptinta informacija gali būti įvežama į Lietuvos Respubliką ir išvežama iš jos neatliekant jokių muitinės patikrinimų. Sąvoka „įslaptinta informacija“ apibrėžta Informacijos saugumo sutarties 3 straipsnyje; įslaptinta informacija turi būti tvarkoma, laikantis joje ar vėlesnėse sutartyse nustatytų sąlygų.

4. JAV karinės institucijos parengia infrastruktūros objektuose, kuriuose

dislokuotos JAV karinės pajėgos, taikytinas priemonės, kurios būtinos, siekiant užkirsti kelią piktnaudžiavimui teisėmis, suteiktomis pagal NATO SOFA muitinės nuostatas ir šį Susitarimą. JAV karinės institucijos ir Lietuvos institucijos bendradarbiauja tirdamos bet kokį galimo muitinės nuostatų pažeidimo atvejį.

XXI straipsnis

Karinės tarnybos veikla

1. JAV karinės pajėgos gali tam tikrose Lietuvos Respublikos vietose, dėl kurių Šalys tarpusavyje susitaria, įsteigti kariams paslaugas teikiančius prekybos centrus, parduotuves ir kitokias pardavimo vietas, atidaryti karines valgyklas, socialinius ir švietimo centrus bei poilsio organizavimo paslaugų centrus, kuriais naudotųsi JAV karinių pajėgų nariai, išlaikytiniai ir kiti tam leidimą turintys darbuotojai, dėl kurių Šalys tarpusavyje susitaria. JAV karinės institucijos gali vykdyti ir prižiūrėti karinės tarnybos veiklą tiesiogiai arba sudarydamos sutartis su kitomis organizacijomis. Lietuva nereikalauja jokių licencijų, leidimų, patikrų ar kitokios veiklos kontrolės, vykdamt minėtą karinės tarnybos veiklą.

2. JAV karinės pajėgos gali sudaryti sutartis su finansų įstaigomis dėl bankininkystės ir kitokios finansinės veiklos vykdymo Lietuvos Respublikoje, kad patenkintų išimtinai tik JAV karinių pajėgų, JAV rangovų ir išlaikytinių poreikius.

3. Šiame straipsnyje nurodytai veiklai ir organizacijoms taikomos tokios pat mokesčių ir muitų lengvatos, kokios taikomos JAV karinėms pajėgoms. Tokia veikla yra vykdoma vadovaujantis, o organizacijos veikia vadovaudamosi galiojančiais JAV reglamentais. Nereikalaujama, kad tokios veiklos subjektai ir organizacijos rinktų ar mokėtų mokesčius ar kitokias rinkliavas už veiklas, susijusias su jų darbu.

4. JAV karinės pajėgos nustato atitinkamas priemones, kuriomis užtikrinama, kad, vykdamt šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytą veiklą į Lietuvos Respublikos teritoriją įsivežti ar įsigyti arba šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų organizacijų į Lietuvos Respublikos teritoriją įsivežti ar jų įsigyti daiktai ir turtas nebūtų parduoti leidimo dalyvauti tokioje veikloje ar organizacijose neturintiems asmenims.

XXII straipsnis

Karinio pašto skyriai

1. Jungtinės Valstijos gali įsteigti, išlaikyti ir eksploatuoti karinio pašto skyrius, kuriais naudotųsi JAV karinės pajėgos, išlaikytiniai ir JAV rangovai.

2. Tokio skyriaus išsiunčiama korespondencija gali būti ženklinama JAV pašto ženklais.

3. JAV karinių pajėgų oficiali korespondencija negali būti tikrinama, apieškoma ar areštuojama.

XXIII straipsnis

Valiuta ir jos keitimas

1. JAV karinės pajėgos turi teisę įsivežti, išsivežti ir naudotis JAV valiuta arba JAV valiuta išreikštomis priemonėmis neribotai.

2. JAV karinės institucijos gali JAV karinių pajėgų nariams ir išlaikytiniams platinti arba keisti valiutą ir priemones, kurios išreikštos valiuta, į valiutą, kuri galioja:

- a) Jungtinėse Valstijose;
- b) Lietuvos Respublikoje;
- c) euro zonoje ir

d) bet kurioje kitoje valstybėje, tačiau tiek, kiek reikia kelionei turint leidimą, įskaitant atostogų kelionę.

3. JAV karinių pajėgų nariai ir išlaikytiniai gali:

a) įsivežti ir išsivežti JAV valiutą ir JAV valiuta išreikštas priemones ir

b) išsivežti iš Lietuvos Respublikos bet kokią valiutą ir tokia valiuta išreikštas priemones, jei tie JAV personalo nariai ar išlaikytiniai įsivežė tą valiutą ar priemones į Lietuvos Respubliką arba gavo iš JAV karinių pajėgų.

XXIV straipsnis

Įdarbinimas

1. Šio Susitarimo XXI ir XXII straipsniuose nurodytą karinės tarnybos veiklą vykdančios JAV karinės pajėgos ir organizacijos gali susirasti ir įdarbinti išlaikytinius ir teisę įsidarbinti Lietuvos Respublikos teritorijoje turinčius asmenis, taip pat gali valdyti tokius darbuotojus, vadovaudamosi šio straipsnio nuostatomis. Išlaikytiniai turėti darbo leidimą neprivalo.

2. JAV karinės pajėgos ir tokios organizacijos nustato įdarbinimo sąlygas, vadovaudamosi galiojančiais JAV įstatymais ir kitais teisės aktais ir atsižvelgdamos į vyraujančius atlyginimus ir Lietuvos Respublikos darbo santykius reglamentuojančius teisės aktus, įskaitant ir dėl valstybinio socialinio draudimo įmokų. Su minėtomis įdarbinimo sąlygomis supažindinami būsimieji darbuotojai, jiems kreipiantis dėl darbo. Atlyginimas ir darbo užmokestis, papildomos išmokos ir jų didinimas nustatomi, vadovaujantis JAV įstatymais ir kitais teisės aktais. Vietos civilių darbuotojų valstybinio socialinio draudimo įmokos mokamos, vadovaujantis abipusiškai sutarta tvarka. JAV karinių pajėgų įdarbinti vietos civiliai darbuotojai neturi teisės streikuoti.

XXV straipsnis

Sutarčių sudarymo procedūros

1. JAV karinės pajėgos gali sudaryti sutartis dėl bet kokių materialinių išteklių, atsargų ir įrangos tiekimo ar paslaugų (įskaitant statybos paslaugas) teikimo Lietuvos Respublikoje ir nevaržomos gali pasirinkti rangovą, tiekėją ar asmenį, kuris tiekėtų tokius materialinius išteklius, atsargas ir įrangą ar teiktų paslaugas. Tokias sutartis kviečiama sudaryti, jos sudaromos ir valdomos remiantis JAV įstatymais ir kitais teisės aktais.

2. Lietuva JAV karinėms pajėgoms taiko ne mažiau palankias prekių, paslaugų ir

komunalinių paslaugų viešųjų pirkimų sąlygas nei tos, kurios taikomos Lietuvos ginkluotosioms pajėgoms.

XXVI straipsnis

Rangovų statusas

JAV rangovų sąlygoms, kuriomis jie įdarbinami darbui pagal sutartis su JAV karinėmis pajėgomis, taip pat verslo ir įmonių, kurie užsiima vien tik prekių tiekimu ir paslaugų teikimu Lietuvos Respublikoje esančioms JAV karinėms pajėgoms, licencijavimui ir registravimui Lietuvos įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatos netaikomos. Tokiems rangovams taip pat netaikomi jokie pelno mokesčiai ir akcizai, atsirandantys vien tik iš JAV karinėms pajėgoms tiekiamų prekių ar teikiamų paslaugų arba iš JAV karinėms pajėgoms skirtų objektų statybų. Tokiems rangovams Lietuva ar jos valstybiniai dariniai taip pat netaiko jokių pajamų ar pelno mokesčių tai pajamų ar pelno daliai, kuri gauta pagal rangos sutartį arba subrangos sutartį su JAV karinėmis pajėgomis.

XXVII straipsnis

Aplinkos apsauga, sauga ir sveikata

1. Šalys ketina įgyvendinti šį Susitarimą taip, kad būtų užtikrinama aplinkos apsauga, žmogaus sveikata ir sauga. Jungtinės Valstijos patvirtina, kad, vykdydamos savo veiklą, jos ketina laikytis atitinkamų Lietuvos teisės aktų, kuriais reglamentuojama aplinkos apsauga, sveikata ir sauga, nuostatų. Lietuva patvirtina, kad įgyvendins įstatymų ir kitų teisės aktų, taip pat standartų, kuriais reglamentuojama aplinkos apsauga, sveikata ir sauga, nuostatas, tinkamai atsižvelgdama į JAV karinių pajėgų, išlaikytinių ir JAV rangovų sveikatą ir saugą. Šalių kompetentingos institucijos ketina tartis dėl su aplinka, žmogaus sveikata ir sauga susijusių klausimų.

2. Lietuva, norėdama padėti aplinkai saugiu būdu tvarkyti pavojingas atliekas, paveda atlikti kompetentingos institucijos funkcijas subjektui, kuris teiktų pranešimus pagal 1989 m. kovo 22 d. Bazelyje priimtą Bazelio konvenciją dėl pavojingų atliekų tarpvalstybinių pervežimų bei jų tvarkymo kontrolės ir ją įgyvendinančius teisės aktus. JAV pajėgos teikia informaciją, kuri būtina Lietuvai vykdant prisiimtus įsipareigojimus.

XXVIII straipsnis

Komunalinės paslaugos ir ryšiai

1. JAV karinėms pajėgoms ir JAV rangovams leidžiama naudotis vandeniu, elektra ir kitomis viešosiomis komunalinėmis paslaugomis, įskaitant tarifus ar rinkliavas, ne mažiau palankiomis sąlygomis nei tos, kurios panašiomis aplinkybėmis taikomos Lietuvos ginkluotosioms pajėgoms ar Lietuvos Respublikos Vyriausybei nereikalaujant mokėti mokesčių arba kitokių valstybės mokesčių ar rinkliavų. JAV karinėms pajėgoms tenkanti išlaidų dalis turi būti proporcinga naudojimosi tokiomis komunalinėmis paslaugomis daliai.

2. Šalys pripažįsta, kad JAV karinėms pajėgoms gali prireikti pasinaudoti radijo spektru. Jungtinėms Valstijoms leidžiama naudotis savo telekomunikacijų sistemomis (taip, kaip sąvoka „telekomunikacijos“ yra apibrėžta 1992 m. Tarptautinės telekomunikacijų sąjungos įstatuose ir konvencijoje). Tai apima teisę pasinaudoti tokiomis

priemonėmis ir paslaugomis taip, kad būtų užtikrinta visapusiška galimybė naudotis telekomunikacijų sistemomis, ir teisę šiuo tikslu naudoti visą reikiamą radijo spektrą. Siekdamas išvengti abipusiškai žalingų trikdžių, JAV pajėgos suderina su Lietuvos vykdomoju atstovu naudojamus dažnius, išskyrus atvejus, kai nėra galimybės derinti kilus būtinybei nedelsiant vykdyti operatyvines užduotis. Jungtinės Valstijos radijo spektru naudojami nemokamai.

XXIX straipsnis

Įgyvendinimas ir ginčų sprendimas

1. Visi šiame Susitarime nurodyti įsipareigojimai vykdomi, atsižvelgiant į turimas šiam tikslui patvirtintas asignuotas lėšas.

2. Prireikus Šalys arba jų vykdomieji atstovai, siekdami įgyvendinti šio Susitarimo nuostatas, gali sudaryti įgyvendinimo susitarimus.

3. Šalys arba jų vykdomieji atstovai kartą per metus susitinka abipusiu susitarimu pasirinktoje vietoje pasitarti dėl santykių gynybos srityje, pagal šį Susitarimą vykdomos veiklos ir kitų abiem Šalims svarbių dalykų.

4. Siekiant tinkamo šio Susitarimo įgyvendinimo, vykdomieji atstovai, jei reikia, konsultuojasi, tačiau ne rečiau nei kartą per metus. Vykdomieji atstovai parengia procedūras, kuriomis vadovaudamiesi jų atitinkami darbuotojai tarpusavyje konsultuojasi dėl visų su veiksmingu Susitarimo įgyvendinimu susijusių dalykų.

5. Ginčai sprendžiami kuo žemesniu lygiu, o prireikus perduodami spręsti vykdomiesiems atstovams, kurie nagrinėja ginčą ir priima sprendimą. Ginčai, kurių vykdomieji atstovai išspręsti negali, atitinkamai perduodami Šalims, kurios nagrinėja ginčą ir priima sprendimą.

6. Ginčai ir kiti klausimai, dėl kurių konsultuojamasi pagal šį Susitarimą, neperduodami spręsti jokiam nacionaliniam teismui ar tarptautiniam teismui, tribunolui ar panašiai institucijai arba kokiam nors kitai trečiajai šaliai.

XXX straipsnis

Susitarimo įsigaliojimas, pakeitimai ir galiojimo trukmė

1. Šis Susitarimas įsigalioja dieną, kurią gaunama paskutinė iš notų, kuriomis kiekviena Šalis praneša viena kitai, kad atliko šiam Susitarimui įsigaliojti reikalingas vidaus procedūras.

2. Įsigaliojęs Susitarimas pakeičia Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybės ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės susitarimą dėl patekimo į Lietuvos Respublikoje esančius infrastruktūros objektus ir zonas ir naudojimosi jais, kuris sudarytas 2015 m. birželio 15 d. ir 18 d. Vilniuje pasikeitus notomis.

3. Šis Susitarimas, įskaitant jo nuostatas dėl Susitarimo galiojimo trukmės, gali būti keičiamas Šalių rašytiniu susitarimu. Bet kokie pakeitimai įsigalioja šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka.

4. Šis Susitarimas sudaromas pradiniam dešimties metų laikotarpiui. Jam pasibaigus, Susitarimas toliau galioja, tačiau bet kuri Šalis gali jį nutraukti prieš metus diplomatiniais kanalais pateikdama kitai Šaliai rašytinį pranešimą.

5. Šio Susitarimo A priedas yra neatskiriama šio Susitarimo dalis; jis gali būti keičiamas rašytiniu Šalių susitarimu.

TAI PATVIRTINDAMI, toliau nurodyti atitinkamų Vyriausybių tinkamai įgalioti asmenys pasirašė šį Susitarimą.

Pasirašyta 2017 m. *Sausio mėn. 17 d.* dviem egzemplioriais anglų ir lietuvių kalbomis, abu tekstai yra autentiški.

JUNGTINIŲ AMERIKOS VALSTIJŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS VARDU VYRIAUSYBĖS VARDU

K. Ametall . *K. Kavolis* .

A PRIEDAS**Infrastruktūros objektai ir zonos, dėl kurių susitariama**

- Klaipėdos mokomoji zona
- Pabradės mokomoji zona
- Ruklos karinis poligonas
- Gaižiūnų mokomoji zona
- Šiaulių oro pajėgų bazė
- Mumaičių atsargų saugykla
- Marijampolės aprūpinimo centras
- Kazlų Rūdos mokomoji zona ir poligonas
- Zapalskių atsargų saugykla
- Linkaičių aprūpinimo centras ir atsargų saugykla
- Panevėžio buvusi Pajuostės oro pajėgų bazė
- Kauno specialiųjų operacijų pajėgų karinė bazė
- Specialiųjų operacijų pajėgų Vilniaus mokymo centras
- Kiti krašto apsaugos sistemos infrastruktūros objektai ir zonos, dėl kurių abipusiškai susitariama